

**POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE**

**KATEDRA SPRÁVNÍHO PRÁVA A SPRÁVNÍ VĚDY**

**Právní aspekty adaptace na klimatické změny**

**(Diplomová práce)**

**Legal aspects of adaptation to climate change**

**(Diploma thesis)**

**VEDOUCÍ PRÁCE**

**JUDr. Michal SOBOTKA, Ph.D.**

**AUTOR PRÁCE**

**Bc. Jan VANÍČEK**

**PRAHA**

**2022**

## **Čestné prohlášení**

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Řevničově, dne 14.03.2022

Bc. Jan VANÍČEK

## **Poděkování**

Chtěl bych poděkovat JUDr. Michalu Sobotkovi, PhD. za jeho odborné vedení, trpělivost, zájem, věcné připomínky a čas, který mi při zpracování práce věnoval.

## **ANOTACE**

Diplomová práce se zaměřuje na analýzu a stav právní ochrany klimatu s akcentem na adaptaci. V první části práce jsou představeny základní pojmy a popsány obecné příčiny klimatických změn a jejich dopady na společnost. Práce obsahuje rozbor mezinárodního a unijního vývoje v oblasti ochrany klimatu s důrazem na adaptaci, přičemž jsou rovněž vyloženy dva přístupy ochrany klimatu – mitigace a adaptace. Následně je představen právní a strategický rámec ochrany klimatu v prostředí České republiky, včetně právních průřezových nástrojů. V samostatné části je provedeno zhodnocení právní úpravy předmětu ochrany v souvislosti s vybranými úkoly adaptačních opatření, včetně návrhů *de lege ferenda*.

## **KLÍČOVÁ SLOVA**

Adaptace, Klimatický systém, Právo životního prostředí, Mezinárodní právo, Nástroje ochrany, Ochrana, Ochrana klimatu

## **ANNOTATION**

The diploma thesis focuses on the analysis and state of legal climate protection with an emphasis on adaptation. The first part of the thesis introduces the basic concepts and describes the general causes of climate change and its effects on the society. The thesis contains an analysis of international and EU developments in the field of climate protection with an emphasis on adaptation, while also explaining two approaches to climate protection - mitigation and adaptation. Afterwards, the legal and strategic framework for climate protection in the Czech Republic is presented, including an overview of cross-sectional legal instruments. In a separate part of the thesis is an evaluation of the legal regulation of the subject of climate protection in connection with selected tasks of adaptation measures, including proposals *de lege ferenda*.

## **KEYWORDS**

Adaptation, Climate system, Climate protection, Environmental law, International law, Protection, Protection tools

## Obsah

|                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------|----|
| Úvod.....                                                                  | 7  |
| 1. Úvod do problematiky .....                                              | 9  |
| 1.1. Pojem „klimatický systém“ .....                                       | 9  |
| 1.2. Pojem „změna klimatu“ .....                                           | 10 |
| 1.3. Příčiny klimatických změn a jejich důsledky pro lidskou společnost .. | 11 |
| 2. Právní vývoj a prameny práva ochrany klimatu .....                      | 17 |
| 2.1. Mezinárodní úroveň .....                                              | 17 |
| 2.1.1. Rámcová úmluva OSN o změně klimatu.....                             | 19 |
| 2.1.2. Kjótský protokol.....                                               | 21 |
| 2.1.3. Kodaňská dohoda .....                                               | 23 |
| 2.1.4. Dohody z Cancúnu.....                                               | 24 |
| 2.1.5. Dodatek z Dauhá .....                                               | 24 |
| 2.1.6. Mitigace a adaptace .....                                           | 25 |
| 2.1.7. Pařížská dohoda .....                                               | 25 |
| 2.1.8. Konference smluvních stran v Marrakéši .....                        | 29 |
| 2.1.9. Konference smluvních stran v Bonnu.....                             | 30 |
| 2.1.10. Konference smluvních stran v Katowicích.....                       | 31 |
| 2.1.11. Konference smluvních stran v Madridu .....                         | 32 |
| 2.1.12. Konference smluvních stran v Glasgow .....                         | 33 |
| 2.2. Unijní úroveň.....                                                    | 34 |
| 3. Česká republika a ochrana klimatu z právního pohledu .....              | 38 |
| 3.1. Ochrana klimatu a adaptace v kontextu strategických dokumentů ....    | 38 |
| 3.2. Základní právní rámec ochrany klimatu a adaptace .....                | 44 |
| 3.3. Průřezové nástroje.....                                               | 47 |
| 3.3.1. Územní plánování .....                                              | 47 |
| 3.3.2. Posuzování vlivu na životní prostředí .....                         | 51 |

|        |                               |    |
|--------|-------------------------------|----|
| 3.4.   | Adaptační opatření .....      | 53 |
| 3.4.1. | Voda.....                     | 54 |
| 3.4.2. | Les .....                     | 56 |
| 3.4.3. | Příroda a krajina.....        | 58 |
|        | Závěr .....                   | 63 |
|        | Seznam použitých zdrojů ..... | 66 |
|        | Seznam použitých příloh ..... | 77 |
|        | Seznam použitých zkratk ..... | 78 |

## Úvod

Problematika klimatických změn je v posledních několika letech hodně probíraným společenským tématem napříč všemi společenskými vrstvami. Největší zájem o problematiku jsem osobě zaznamenal na přelomu let 2018–2019, kdy k všeobecné diskuzi nad tímto tématem přispěla mladá švédská aktivistka Greta Thunbergová. Celá problematika změny klimatu rozdělila společnost, jak to alespoň vnímám já, na dva zcela protichůdné tábory. Jeden, který popírá podíl člověka na klimatických změnách, a druhý tábor, který upozorňuje na skutečnost, že současné chování člověka mění klima Země negativním směrem. Zastánci obou proudů se najdou i v řadách celebrit a politiků.

V návaznosti na vedenou společenskou diskuzi k tomuto problému, do které de facto významně přispěla právě Greta Thunbergová, a to díky veliké pozornosti médií, jsem se rozhodl zpracovat diplomovou práci na téma „*Právní aspekty adaptace na klimatické změny*“. Osobně se domnívám, že i přes skutečnost, že vývoj klimatu, se kterým jsou spojeny změny, je přirozeným vývojovým cyklem Země, tak člověk svojí činností ovlivňuje svým chováním změnu klimatu negativním směrem. Zároveň, i s přihlédnutím na preambuli Listiny základních práv a svobod, je člověk dle mého názoru zodpovědný za stav prostředí, ve kterém žije, a to i vůči budoucím generacím. Z tohoto důvodu se musíme snažit co nejvíce přispět k zachování co nejkvalitnějšího prostředí Země a přijmout taková opatření, aby nepříznivá změna klimatu byla co nejméně ovlivněna chováním člověka a zároveň své chování negativní změně přizpůsobit. Tyto dva přístupy musí být dle mého názoru ve vzájemném souladu.

Práce se zabývá právními aspekty, neboť vzhledem i k mezinárodnímu přesahu klimatických změn, jsou hlavním klíčovým prvkem ochrany klimatického systému Země administrativní nástroje, které prostřednictvím strategických dokumentů utváří právní rámec jednotlivých států. Ochrana klimatického systému Země prostřednictvím právních předpisů je důležitá zejména v regulaci chování adresátů práva k životnímu prostředí, včetně jeho vynutitelnosti, a zároveň pro vytváření podmínek pro mitigační a adaptační opatření.

Celou práci jsem se rozhodl koncipovat do 3 kapitol. První kapitola je vyhrazena charakteristice klimatického systému Země a klimatickým změnám, dále vysvětlují příčiny klimatických změn a jejich důsledky pro lidskou společnost. V druhé kapitole je provedena analýza mezinárodního a unijního vývoje ochrany klimatického systému a jeho současný stav, jakožto nejvýznamnějšímu fundamentu vytváření cílů a závazku pro ČR, přičemž zároveň součástí kapitoly jsou v souvislosti se změnou klimatu vymezeny dva přístupy – mitigace a adaptace. V poslední třetí kapitole je věnován prostor strategickým a jejich implementačním dokumentům v oblasti adaptace na změny klimatu v prostředí ČR. Rovněž je proveden rozbor platné právní úpravy v prostředí ČR ve vztahu k ochraně klimatu a adaptaci na změny klimatu, včetně provedení analýzy jejich průřezových nástrojů. V rámci poslední kapitoly je provedeno vlastní hodnocení platné právní úpravy jednotlivých složek životního prostředí (voda, les a příroda a krajina) k vybraným adaptačním úkolům včetně návrhů *de lege ferenda*.

# 1. Úvod do problematiky

## 1.1. Pojem „klimatický systém“

Klimatický systém je Rámcovou úmluvou OSN o změně klimatu (dále jen „UNFCCC“) definován jako „*veškerá atmosféra, hydrosféra, biosféra a geosféra a jejich vzájemné ovlivňování.*“<sup>1</sup> O klimatickém systému Země lze hovořit jako o složitém interaktivním systému skládajícího se z celkem pěti subsystémů - atmosféry, hydrosféry, kryosféry, geosféry a biosféry, mezi kterými probíhá velké množství vzájemných interakcí. Souběžně v jednotlivých subsystémech, a zároveň i mezi nimi, probíhá mnoho fyzických, chemických a biologických procesů. Na klimatický systém rovněž působí i vnější vlivy, mezi kterými je nejvýznamnější Slunce a samozřejmě také člověk.<sup>2</sup> Jako příklad vzájemné interakce mezi jednotlivými subsystémy lze uvést silnou vazbu mezi atmosférou a hydrosférou mezi kterými dochází k vzájemné výměně tepelné energie a vodních par prostřednictvím evaporace.<sup>3</sup>

Oproti tomu klima tak jak jej popisuje Hollan je „*průměrné počasí nebo přesněji jako statistický popis v pojmech střední hodnoty a proměnlivosti relevantních veličin přes časové období v rozmezí od měsíců po tisíce nebo milióny let. Klasické období pro průměrování těchto veličin je 30 let podle definice Světové meteorologické organizace (WMO). Relevantní veličiny jsou nejčastěji povrchové proměnné jako teplota, srážky nebo vítr.*“<sup>4</sup>

Z definic klimatického systému a klimatu je zřejmé, že klima nám popisuje stav klimatického systému a stavy jeho jednotlivých subsystémů.

---

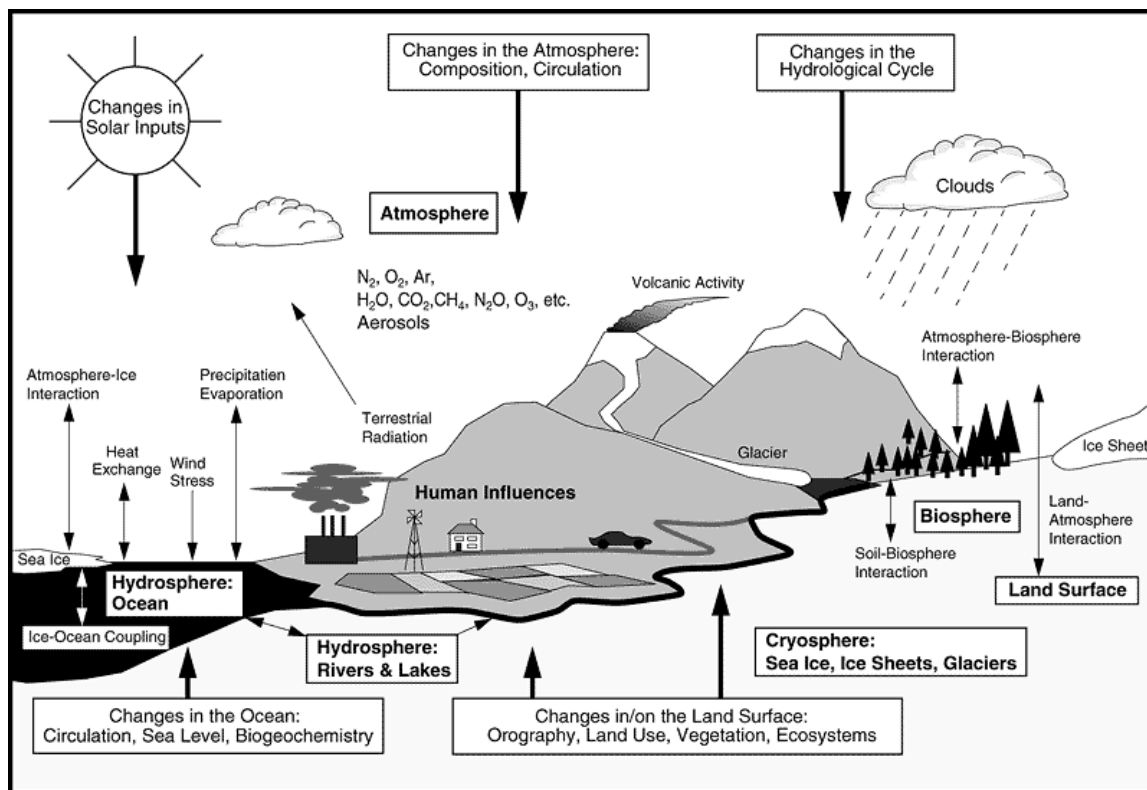
<sup>1</sup> čl. 1 bod 3, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb.m.s., o sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu.

<sup>2</sup> str. 87, HOUGHTON, John Theodore. Climate change 2001: the scientific basis : contribution of Working Group I to the third assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. New York: Cambridge University Press, 2001. ISBN 0521807670.

<sup>3</sup> str. 89, HOUGHTON, John Theodore. Climate change 2001: the scientific basis : contribution of Working Group I to the third assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. New York: Cambridge University Press, 2001. ISBN 0521807670.

<sup>4</sup> HOLLAN, Jan. *Pojmy vztahující se ke globální změně [online].* Dostupné z <http://amper.ped.muni.cz/gw/pojmy.html>. Použito dne 18. 08. 2020.

Na obrázku č. 1 lze vidět znázorněné jednotlivé interakce mezi hlavními subsystémy klimatického systému Země.



Obrázek 1 – Úplný klimatický systém.

(Použito z: HOUGHTON, John Theodore. *Climate change 2001: the scientific basis : contribution of Working Group I to the third assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. New York: Cambridge University Press, 2001. ISBN 0521807670. Dostupné z: <https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/03/fig1-1.gif>. Použito dne 02.07.2021.)

## 1.2. Pojem „změna klimatu“

Změna klimatu je chápána jako „statisticky významně přetrvávající průměrný stav klimatu nebo jeho variabilita po delší období (obvykle desetiletí nebo delší). Změna klimatu může být způsobena přirozenými vnitřními procesy nebo vnějšími silami, nebo přetrvávajícími antropogenními změnami ve složení atmosféry nebo ve využívání půdy.“<sup>5</sup>

<sup>5</sup> str. 788, HOUGHTON, John Theodore. *Climate change 2001: the scientific basis : contribution of Working Group I to the third assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. New York: Cambridge University Press, 2001. ISBN 0521807670.

Pojem „změna klimatu“ je ale i legislativně definován v čl. 1 bodu 2 UNFCCC jako „*taková změna klimatu, která je vázána přímo nebo nepřímo na lidskou činnost měnící složení globální atmosféry a která je vedle přirozené variability klimatu pozorována za srovnatelný časový úsek*“.<sup>6</sup>

Porovnáním obou definic zjistíme, že právní vymezení pojmu změny klimatu je přisuzováno pouze přímému nebo nepřímému působení lidské činnosti a nikoliv přirozeným změnám, o kterých právní definice hovoří už jen jako o přirozené variabilitě klimatu, což je logické neboť právně lze regulovat pouze lidskou činnost, nikoliv přírodní procesy.

Faktickou změnu klimatu nám ukazují tzv. ukazatele klimatu, které nám popisují stav klimatu a v případě statistického souboru nám za určité období popisují i měnící se klima. Mezi nejvýznamnější ukazatele v globálním měřítku lze považovat globální průměrnou povrchovou teplotu, atmosférickou koncentraci skleníkových plynů, teplotu oceánů, hladinu moří, okyselení oceánů, množství mořského ledu, hmotnostní rovnováhu ledovců a ledové pokrývky.<sup>7</sup>

### **1.3. Příčiny klimatických změn a jejich důsledky pro lidskou společnost**

Příčiny klimatických změn, lze z pohledu jejich vzniku, rozdělit do dvou hlavních skupin, a to na přirozené a antropogenní, tedy příčiny vyvolané činností člověka.<sup>8</sup>

Mezi přirozené příčiny změny klimatu řadíme orbitální změny, ať již spojené se zásadními změnami v hlavních parametrech oběžné dráhy naší planety nebo změnami v oběžné dráze naší planety, tzv. Milankovitchovými cykly; pohyby litosférických desek zemské kůry a deskovou tektonikou a změny

---

<sup>6</sup> Čl. 1 bod 2), Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb.m.s., o sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu.

<sup>7</sup> Viz. str. 6, WMO Statement on the State of the Global Climate in 2019. WMO-No. 1248. Geneva: World Meteorological Organization, 2020. ISBN 978-92-63-11248-4.

<sup>8</sup> PRETEL, Jan. *Globální oteplování – strašák nebo fakt?* [online]. Dostupné z <https://slideplayer.cz/slide/2674388/>. Použito dne 15. 10. 2020.

spojené se sluneční aktivitou. Výše popsané jevy se odehrávají v horizontu stovek až stovek milionů let.<sup>9</sup>

Samostatnou skupinu přirozených příčin tvoří tzv. jednorázové události, kterými jsou vulkanická činnost, impakty mimozemských těles na Zemi, a další které vzhledem ke klimatu působí téměř okamžitě a jejichž následky mohou trvat v horizontu měsíců až po tisíce let.<sup>10</sup>

Naproti tomu jsou antropogenními příčinami emise skleníkových plynů a působení člověka na jednotlivé složky klimatického systému.<sup>11</sup>

V případě emisí skleníkových plynů je na začátku nutno uvést, že v atmosféře se skleníkové plyny vyskytují primárně přirozeným způsobem. Hlavním přirozeným skleníkovým plynem jsou vodní páry a dalšími přirozenými skleníkovými plyny jsou oxid uhličitý (dále jen „CO<sub>2</sub>“) a methan (dále jen „CH<sub>4</sub>“).<sup>12</sup> Tyto plyny jsou v určité míře v atmosféře nezbytné, neboť bez jejich přítomnosti by byla teplota na Zemi daleko nižší a život by zde nemohl probíhat v podobě nám známé. Člověk ovšem svojí činností přivádí do atmosféry další skleníkové plyny, čímž zvyšuje jejich koncentraci v atmosféře.

Jak je patrné z obrázků č. 2 a č. 3 je očividný příčinný vztah mezi globálním průměrným nárůstem teploty a koncentrací skleníkových plynů

---

<sup>9</sup> TRNKA, Miroslav, Zdeněk ŽALUD, Petr HLAVINKA, Lenka BARTOŠOVÁ a kol. Změny klimatu. *Průvodce změnou klimatu [online]*. Dostupné z <https://www.klimatickazmena.cz/cs/vse-o-klimaticke-zmene/pruvodce-zmenou-klimatu/>. Použito dne 16. 10. 2020.

Jako příklad uvádím změny v oběžné dráze, které jsou spojené zejména s třemi tzv. Milankovitchovými cykly, o periodicitě 100 000, 41 000 a 21 000 let, kdy každý z těchto cyklů může ovlivnit množství přijímaného slunečního světla naší planetou (STACEY, Kevin. *Earth's orbital variations and sea ice synch glacial periods [online]*. Dostupné z <https://phys.org/news/2017-01-earth-orbital-variations-sea-ice.html>. Použito dne 15. 10. 2020.).

<sup>10</sup> TRNKA, Miroslav, Zdeněk ŽALUD, Petr HLAVINKA, Lenka BARTOŠOVÁ a kol. Změny klimatu. *Průvodce změnou klimatu [online]*. Dostupné z <https://www.klimatickazmena.cz/cs/vse-o-klimaticke-zmene/pruvodce-zmenou-klimatu/>. Použito dne 16. 10. 2020.

O přirozených příčinách změn klimatu rovněž pojednává i český geolog Petr Jakeš. (viz. str. 211-214, JAKEŠ, Petr a Jan KOZÁK. *Vlny hrůzy: zemětřesení, sopky a tsunami*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 8071067725.

<sup>11</sup> PRETEL, Jan. *Globální oteplování – strašák nebo fakt? [online]*. Dostupné z <https://slideplayer.cz/slide/2674388/>. Použito dne 15. 10. 2020.

<sup>12</sup> PRETEL, Jan. *Globální oteplování – strašák nebo fakt? [online]*. Dostupné z <https://slideplayer.cz/slide/2674388/>. Použito dne 15. 10. 2020.

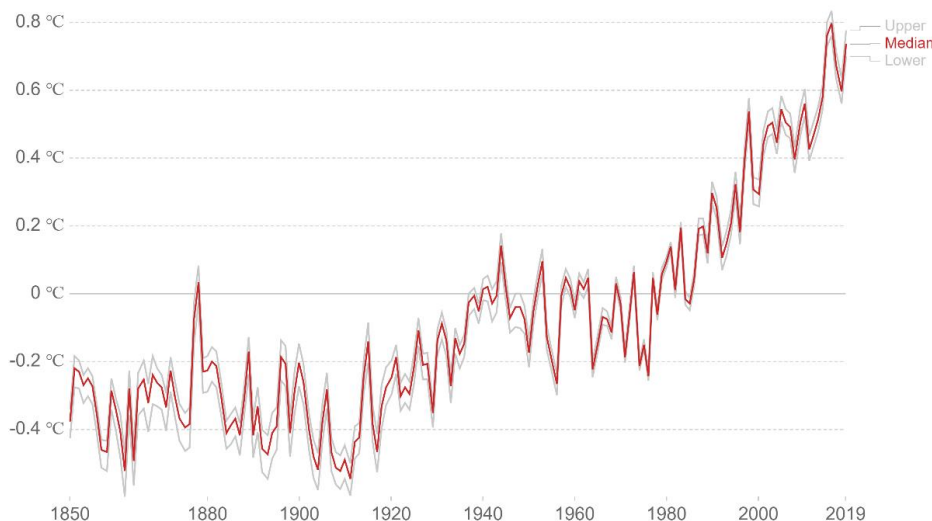
RUDA, Aleš. *Klimatologie a hydrogeografie pro učitele: Multimediální elektronický výukový materiál*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISSN 1802-128X. Dostupné z: [https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/ps14/fyz\\_geogr/web/index.html](https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/ps14/fyz_geogr/web/index.html). Použito dne 14. 10. 2020.

v atmosféře, v případě uváděného příkladu CO<sub>2</sub>. Svým jednáním člověk tedy přispívá k oteplování planety, čímž má vliv na měnící se klima.

### Average temperature anomaly, Global

Global average land-sea temperature anomaly relative to the 1961-1990 average temperature.

Our World  
in Data



Source: Hadley Centre (HadCRUT4)

OurWorldInData.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions • CC BY

Note: The red line represents the median average temperature change, and grey lines represent the upper and lower 95% confidence intervals.

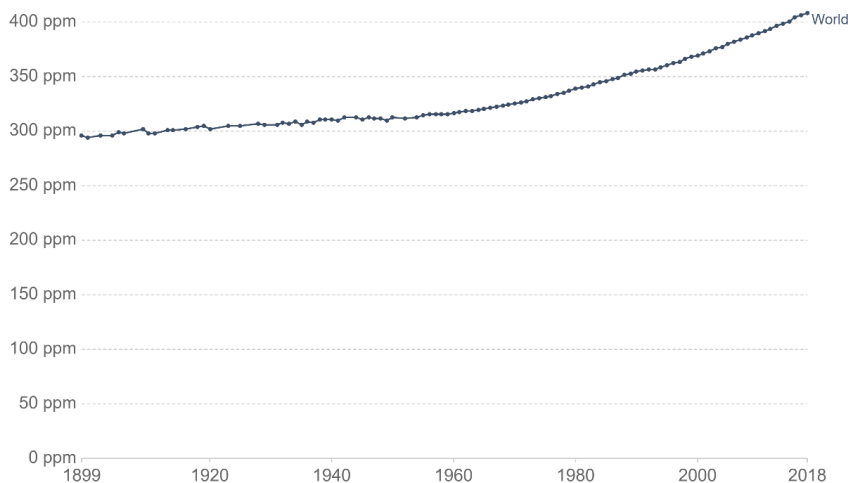
**Obrázek 2 - Průměrný rozdíl teplot za období 1850 – 2019.**

(Dostupné z: <https://ourworldindata.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions> . Použito dne 05. 07. 2021.)

### Atmospheric CO<sub>2</sub> concentration

Global average long-term atmospheric concentration of carbon dioxide (CO<sub>2</sub>), measured in parts per million (ppm). Long-term trends in CO<sub>2</sub> concentrations can be measured at high-resolution using preserved air samples from ice cores.

Our World  
in Data



Source: EPICA Dome C CO<sub>2</sub> record (2015) & NOAA (2018)

OurWorldInData.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions • CC BY

**Obrázek 3 - Atmosférická koncentrace CO<sub>2</sub> za období 1899 – 2018.**

(Dostupné z: <https://ourworldindata.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions> . Použito dne 05. 07. 2021)

Antropogenními emitovanými skleníkovými plyny jsou CO<sub>2</sub>, CH<sub>4</sub>, oxid dusný (dále jen „N<sub>2</sub>O“) a fluorované plyny, konkrétně perfluoruhlovodík (dále jen „PFC“), fluoruhlovodíky (dále jen „HFC“) a fluorid sírový (dále jen „SF<sub>6</sub>“).<sup>13</sup>

Zdroji emisí skleníkových plynů je mnoho oblastí lidské činnosti. Jsou to doprava, energetika, průmysl, zemědělství, lesnictví i odpady.<sup>14</sup> Jedná se zejména o spalování fosilních paliv – ropy, černého uhlí a zemního plynu, odlesňovací činnost, zintenzivněná činnost v oblasti chovu hospodářských zvířat, užívání hnojiv s obsahem dusíku a užívání fluorovaných plynů, nebo též nazývaných F-plynů, které se pro svoje vlastnosti používají zejména v elektrotechnice a stavebnictví.<sup>15</sup>

Současný negativní trend vývoje klimatu může značně ovlivnit podmínky k životu na Zemi.<sup>16</sup> V globálním měřítku je asi nejvýznamnějším dopadem zvyšování teploty oceánů, čímž bude docházet k postupnému nárůstu vodní hladiny.<sup>17</sup> Zvýšením hladiny oceánů, kterému dopomůže zároveň tání ledovců, může zapříčinit zaplavení části pevninských území, která jsou v některých oblastech v současné době zalidněné.<sup>18</sup>

Dalším význačným dopadem je nárůst četnosti extrémního počasí, které mimo jiné významně může ohrozit potravinovou bezpečnost.<sup>19</sup> Zvýšená četnost extrémního počasí může v některých zemích docílit častějšího výskytu

---

<sup>13</sup> PRETEL, Jan. *Globální oteplování – strašák nebo fakt?* [online]. Dostupné z <https://slideplayer.cz/slide/2674388/>. Použito dne 15. 10. 2020;

*Příčiny změny klimatu* [online]. Dostupné z [https://ec.europa.eu/clima/change/causes\\_cs](https://ec.europa.eu/clima/change/causes_cs). Použito dne 16. 10. 2020.

<sup>14</sup> PRETEL, Jan. *Globální oteplování – strašák nebo fakt?* [online]. Dostupné z <https://slideplayer.cz/slide/2674388/>. Použito dne 15. 10. 2020.

<sup>15</sup> *Příčiny změny klimatu* [online]. Dostupné z [https://ec.europa.eu/clima/change/causes\\_cs](https://ec.europa.eu/clima/change/causes_cs). Použito dne 16. 10. 2020;

*Fluorované skleníkové plyny* [online]. Dostupné z [https://www.mzp.cz/cz/fluorovane\\_sklenikove\\_plyny](https://www.mzp.cz/cz/fluorovane_sklenikove_plyny). Použito dne 18. 10. 2020.

<sup>16</sup> Viz. str. 64, JANČÁŘOVÁ, Ilona a kolektiv. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-8041-6.

<sup>17</sup> SCHELLNHUBER, Hans Joachim. *Příčiny a důsledky změny klimatu (CS): Youtube* [online]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=FkarBWONEQo>. Kanál EUClimateAction. Použito dne 09. 11. 2020.

<sup>18</sup> *Důsledky změny klimatu* [online]. Dostupné z [https://ec.europa.eu/clima/change/consequences\\_cs](https://ec.europa.eu/clima/change/consequences_cs). Použito dne 09. 11. 2020.

<sup>19</sup> SCHELLNHUBER, Hans Joachim. *Příčiny a důsledky změny klimatu (CS): Youtube* [online]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=FkarBWONEQo>. Kanál EUClimateAction. Použito dne 09. 11. 2020.

záplav, které mohou mimo hmotných škod způsobit i snížení kvality vody. Oproti tomuto jevu extrémní sucho může vést ke zhoršení dostupnosti vodních zdrojů a zároveň k navýšení četnosti lesních požárů. V případě výskytu extrémních vln veder v rozvojových zemích v rovníkové oblasti, vyznačující se již v současné době teplým podnebím, může vyvolat další vlnu migrační krize pro chladnější, tedy i evropské, státy. Je pravděpodobné, že se v blízké budoucnosti budeme stále častěji setkávat s pojmem „klimatický uprchlík“, který bude hledat příznivější podmínky pro život.<sup>20</sup>

S postupným nárůstem teplot se může zvýšit i úmrtnost lidí, jejichž organismus prudký nárůst teploty nemusí zvládnout. Současně je pravděpodobná i změna způsobu přenosu onemocnění, kterým teplejší klima prospívá.<sup>21</sup>

V poslední řadě je důležité taktéž zmínit, že současný trend změny klimatu může ohrozit i některé druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, které se nestíhají současnému tempu změny klimatu přizpůsobit.<sup>22</sup>

Pro prostředí České republiky byla Ministerstvem životního prostředí (dále jen „MŽP“) vypracována Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021 – 2030 (dále jen „*Nová adaptační strategie ČR*“), ve které jsou pro Českou republiku přímo pojmenovány konkrétní dopady klimatických změn. Samotná výše uvedená strategie jednotlivé dopady člení do jedenácti sektorů vybraného hospodářství a životního prostředí. MŽP shrnuje z adaptační strategie, jejíž je autorem, hlavní projevy změny klimatu v ČR, přičemž konkrétně označilo následujících 7 hlavních projevů:

- „*dlouhodobé sucho*;

---

<sup>20</sup> *Důsledky změny klimatu [online]*. Dostupné z [https://ec.europa.eu/clima/change/consequences\\_cs](https://ec.europa.eu/clima/change/consequences_cs). Použito dne 09. 11. 2020.

<sup>21</sup> *Důsledky změny klimatu [online]*. Dostupné z [https://ec.europa.eu/clima/change/consequences\\_cs](https://ec.europa.eu/clima/change/consequences_cs). Použito dne 09. 11. 2020.

<sup>22</sup> Viz. str. 64, JANČÁŘOVÁ, Ilona a kolektiv. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-8041-6. Jako příklad lze uvést v souvislosti s globální změnou klimatu očekávaný úhyn 98 % kolonií Tučňáků císařských do konce století. (Česká televize. *Do konce století vymře 98 procent kolonií tučňáků císařských. Klimatická změna jim zničí místa, kde žijí [online]*. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3350396-do-konce-stoleti-vymre-98-procent-kolonii-tucnaku-cisarskych-klimaticka-zmena-jim-znici>. Použito dne 12. 09. 2021.)

- *povodně a přívalové povodně;*
- *vydatné srážky;*
- *zvyšování teplot;*
- *extrémně vysoké teploty;*
- *extrémní vítr;*
- *požáry vegetace.*<sup>23</sup>

---

<sup>23</sup> Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR [online].* Dostupné z: [https://www.mzp.cz/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie](https://www.mzp.cz/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie). Použito dne 12. 10. 2021.

## 2. Právní vývoj a prameny práva ochrany klimatu

### 2.1. Mezinárodní úroveň

S ohledem na rozsah problematiky ochrany klimatu, která není pouze regionálním problémem, ale problémem globálním, je zřejmá důležitost zapojení mezinárodního práva veřejného. Jeho důležitost spočívá v jednotném pojmenování problému a zároveň stanovení společných cílů, neboť klimatický systém nerespektuje politické uspořádání Země. Zejména s ohledem na skutečnost, že nejvíce znečišťovaným subsystémem planety Země, mající rozhodný vliv na měnící se klima, je atmosféra, o které Damohorský uvádí, že její „znečišťování nezná státních hranic a projevuje se navíc na vzdálenosti mnohdy nikoliv desítek, ale až tisíců kilometrů od svého zdroje původu.“<sup>24</sup>

První mezinárodní vědecká konference věnující se změně klimatu byla uspořádána WMO v roce 1979 v Ženevě. Na konferenci se shromáždila řada specialistů z mnoha vědních oborů, kteří vyjádřili svoje názory na variabilitu klimatu a její změny a důsledky pro světové společenství.<sup>25</sup> V samotném závěru kapitoly s názvem „Vliv společnosti na změnu klimatu a její variabilitu“ *Deklarace světové konference* je konstatováno, že lidská činnost, konkrétně její závislost na fosilních palivech a činnost v odlesňování, pravděpodobně povede k masivnímu nárůstu CO<sub>2</sub> v atmosféře, přičemž toto zvýšení koncentrace CO<sub>2</sub> v atmosféře může významně dlouhodobě ovlivnit změnu klimatu v globálním měřítku.<sup>26</sup>

Před přijetím UNFCCC byly na mezinárodní úrovni přijaty dvě důležité úmluvy, které byly v horizontu času celou řadou protokolů rozšiřovány, a o kterých lze z dnešního pohledu říci, že přispěly nebo přispívají k ochraně klimatického systému Země. Těmito úmluvami jsou *Úmluva o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států* (dále jen „CLRTAP“), která

---

<sup>24</sup> Viz str. 7, DAMOHORSKÝ, Milan a kolektiv. *Mezinárodní právo životního prostředí*. Beroun: Eva Rozkotová - IFEC, 2008. ISBN 978-80-903409-8-5.

<sup>25</sup> Viz str. 1, WMO. *Declaration of the World climate Conference*. Ženeva: 1979. Použito dne 19. 01. 2022. Dostupné z: [https://library.wmo.int/doc\\_num.php?explnum\\_id=3778](https://library.wmo.int/doc_num.php?explnum_id=3778).

<sup>26</sup> Viz str. 33, WMO. *Declaration of the World climate Conference*. Ženeva: 1979. Použito dne 19. 01. 2022. Dostupné z: [https://library.wmo.int/doc\\_num.php?explnum\\_id=3778](https://library.wmo.int/doc_num.php?explnum_id=3778)

byla přijata v roce 1979 v Ženevě, a *Úmluva o ochraně ozónové vrstvy Země* (dále jen „VCPOL“), která byla přijata ve Vídni roku 1985.<sup>27</sup>

Dalším významným milníkem před přijetím UNFCCC, v souvislosti s ochranou klimatu, bylo založení Mezivládního panelu pro změnu klimatu (dále jen z anglického názvu „IPCC“) v roce 1988 WMO a Programem OSN pro životní prostředí za podpory rezoluce Valného shromáždění OSN 43/53.<sup>28</sup> V citované rezoluci je předestřen účel IPCC jako: „*poskytování mezinárodního vědeckého hodnocení rozsahu, načasování a potencionálního environmentálního a socioekonomického dopadu na změnu klimatu a realistických strategií reakce.*“<sup>29</sup> IPCC má v současné době 195 členů, které jsou zároveň členy WMO nebo OSN. Jeho cílem je poskytování informací vládám pro jejich vlastní tvorbu politik v oblasti ochrany klimatu<sup>30</sup>. IPCC vydalo od svého vzniku celkem 5 hodnotících zpráv o stavu klimatu, přičemž samotný IPCC nevede vlastní vědecký výzkum. V současné době se připravuje šestá hodnotící zpráva, jejíž první část byla vydána v srpnu 2021 a další její části budou, dle portálu IPCC, vydány v únoru, březnu a září roku 2022.<sup>31</sup> IPCC ve svých hodnotících zprávách předkládá komplexní souhrny vědeckých informací o skutečnostech nám známých o silách změny klimatu, jejích dopadech a možných budoucích rizicích a zároveň informace o tom, jak mohou mitigační a adaptační opatření přispět ke zmírňování těchto rizik.<sup>32</sup>

---

<sup>27</sup> Viz str. 9 – 13, DAMOHORSKÝ, Milan a kolektiv. *Mezinárodní právo životního prostředí*. Beroun: Eva Rozkotová - IFEC, 2008. ISBN 978-80-903409-8-5.

<sup>28</sup> ČHMÚ. *Přehled nejvýznamnějších mezinárodních podkladů* [online]. Dostupné z <https://www.chmi.cz/historicka-data/pocasi/zmena-klimatu/nejvyznamnejsi-mezinarodni-podklady>. Použito dne 19. 01. 2022.

<sup>29</sup> UN General Assembly resolution A/RES/43/53, *Protection of global climate for present and future generations of mankind*. Dostupné z <https://undocs.org/en/A/RES/43/53>. Použito dne 19. 01. 2022.

<sup>30</sup> IPCC. *About the IPCC* [online]. Dostupné z <https://www.ipcc.ch/about/>. Použito dne 19. 01. 2022.

<sup>31</sup> IPCC. Library [online]. Dostupné z <https://www.ipcc.ch/library/>. Použito dne 19. 01. 2022.

IPCC. *About the IPCC* [online]. Dostupné z <https://www.ipcc.ch/about/>. Použito dne 19. 01. 2022.

<sup>32</sup> IPCC. *About the IPCC* [online]. Dostupné z <https://www.ipcc.ch/about/>. Použito dne 19. 01. 2022.

### 2.1.1. Rámcová úmluva OSN o změně klimatu

V rámci konference OSN o životním prostředí a rozvoji konané roku 1992 v brazilském městě Rio de Janeiro, byla dne 4. června podepsána UNFCCC, která nabyla účinnosti dnem 21. března 1994. Do současné doby UNFCCC podepsalo celkem 197 členů – 196 zemí světa a Evropská unie.<sup>33</sup> Přehled jednotlivých členů, kteří podepsali UNFCCC, je zveřejněn na oficiálních internetových stránkách OSN.<sup>34</sup> Česká republika UNFCCC podepsala dne 13. 6. 1993 a ratifikovala ji dne 7. 10. 1993 jako 36. strana.<sup>35</sup>

V úvodním ustanovení, které ač tak není pojmenované lze hovořit o preambuli, je slavnostní prohlášení signatářů UNFCCC o uznání podílu lidské činnosti na měnící se klima vypouštěním skleníkových plynů do atmosféry, přiznání si, že „*změna klimatu Země a její nepříznivé důsledky jsou společným zájmem celého lidstva*“<sup>36</sup>, a rovněž poukazují na dosud dosažené cíle s odkazy na dosažené úspěchy, přijaté mezinárodní smlouvy a uskutečněné konference. V preambuli jsou rovněž předestřeny další obecně pojmenované dílčí cíle.<sup>37</sup>

UNFCCC v článku 2 definuje svůj konečný cíl, kterým je:

*„dosáhnout, v souladu s odpovídajícími opatřeními úmluvy, stabilizace koncentrací skleníkových plynů v atmosféře na úrovni, která by umožnila předejít nebezpečným důsledkům vzájemného působení lidstva a klimatického systému. Této úrovni by mělo být dosaženo v takovém časovém období, které umožní ekosystémům, aby se přirozenou cestou přizpůsobily změně klimatu, přičemž by*

---

<sup>33</sup> UN. *Status of Ratification of the Convention [online]*. Dostupné z <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-convention/status-of-ratification/status-of-ratification-of-the-convention>. Použito dne 19. 01. 2022.

<sup>34</sup> UN. *Treaty collection [online]*. Dostupné z [https://treaties.un.org/Pages/ViewDetailsIII.aspx?src=IND&mtdsg\\_no=XXVII-7&chapter=27&Temp=mtdsg3&clang=en](https://treaties.un.org/Pages/ViewDetailsIII.aspx?src=IND&mtdsg_no=XXVII-7&chapter=27&Temp=mtdsg3&clang=en). Použito dne 19. 01. 2022.

<sup>35</sup> Ministerstvo životního prostředí. *Rámcová úmluva OSN o změně klimatu [online]*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/cz/ramcova\\_umluva\\_osn\\_zmena\\_klimatu](https://www.mzp.cz/cz/ramcova_umluva_osn_zmena_klimatu). Použito dne 19. 01. 2022.

<sup>36</sup> Viz preambule, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb.m.s., o sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu.

<sup>37</sup> Viz preambule, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb.m.s., o sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu.

*nebyla ohrožena produkce potravin, a hospodářskému rozvoji, aby mohl pokračovat udržitelným způsobem.*<sup>38</sup>

Ze samotného definovaného cíle UNFCCC je patrné, že zřejmě z důvodu možných neshod jednotlivých smluvních stran, byl konečný cíl UNFCCC sestaven dosti obecně, neboť zde není konkrétně ustanovena cílová koncentrace skleníkových plynů v atmosféře a není ani stanoveno konkrétní období, za které je povinno stanoveného cíle dosáhnout.

Článek 3 UNFCCC stanovuje zásady pod body 1 - 5, kterými se jednotliví signatáři řídí při naplňování cílů UNFCCC. Těmito zásadami jsou princip mezigenerační rovnosti a solidarity, princip společné, ale diferenciované odpovědnosti, princip předběžné opatrnosti, princip udržitelného rozvoje, princip spolupráce smluvních stran či princip prevence.<sup>39</sup>

UNFCCC rovněž stanovuje v čl. 4 dle výše popsaných zásad závazky, zohledněné rozdílnou odpovědností, a z tohoto důvodu lze zmíněné závazky rozčlenit do tří skupin. První skupinou jsou závazky pro všechny signatáře společné v další dvou skupinách jsou jednotliví signatáři diferencováni dle přílohy I a přílohy II UNFCCC. V rámci stanovených závazků je nutno vyzdvihnout ve všeobecných závazcích, pro všechny signatáře společných, povinnost vzájemné spolupráce a prvopočátky adaptace zohledněné v čl. 4 bodu 1 písm. e) UNFCCC, ve kterém je stanoveno: *„spolupracovat při přípravě na adaptaci vůči dopadům změny klimatu, vyvíjet a rozpracovávat odpovídající a integrované plány pro postupy v pobřežních zónách, pro vodní zdroje a zemědělství a pro ochranu a obnovu oblastí“*, se zaměřením zejména na oblast Afriky. V rámci závazků pro signatáře uvedené v příloze I UNFCCC je důležité zmínit mitigační závazek v čl. 4 bodu 2 písm. a), ve kterém je stanoveno, že: *„každá z těchto smluvních stran přijme národní přístupy a odpovídající opatření*

---

<sup>38</sup> Viz čl. 2, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb.m.s., o sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu.

<sup>39</sup> Viz str. 14, DAMOHORSKÝ, Milan a kolektiv. *Mezinárodní právo životního prostředí*. Beroun: Eva Rozkotová - IFEC, 2008. ISBN 978-80-903409-8-5.

Viz čl. 3 bod 1-5, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb.m.s., o sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu.

*ke zmírnění změny klimatu s tím, že omezí své antropogenní emise skleníkových plynů a že bude chránit a rozšiřovat své propady a rezervoáry skleníkových plynů.*<sup>40</sup>

V rámci UNFCCC byla zřízena Konference smluvních stran (dále jen z anglického názvu „COP“) jako nejvyšší orgán UNFCCC, která: „*pravidelně přezkoumá provádění této úmluvy a jakýchkoli souvisejících právních dokumentů, které konference smluvních stran přijme, a v rámci svého mandátu učiní rozhodnutí, která jsou nezbytná pro účinné provádění této úmluvy.*“<sup>41</sup> K tomuto účelu byla COP vydána oprávnění v čl. 7 bodu 2 písm. a) – m) UNFCCC. Rovněž pro své potřeby zřizuje pomocné orgány, které se jeví jako nezbytné pro dosažení cíle UNFCCC. Těmito orgány jsou dle čl. 8 – 10 UNFCCC Sekretariát, Pomocný orgán pro vědecké a technologické poradenství, Pomocný orgán pro provádění úmluvy. COP zasedá jednou ročně, pokud COP nerozhodne jinak.<sup>42</sup>

## **2.1.2. Kjótský protokol**

V prosinci roku 1997 v japonském městě Kjóto, na základě prvního jednání COP v Berlíně konané v roce 1995 (tzv. Berlínský mandát), které revidovalo adekvátnost závazků vyplývajících z UNFCCC<sup>43</sup>, byl na jednání COP 3<sup>44</sup> přijat Kjótský protokol k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu (dále jen „*Kjótský protokol*“). Kjótský protokol Česká republika podepsala dne 23. 11. 1998 a ratifikovala jej 15. 11. 2001.<sup>45</sup>

---

<sup>40</sup> Rezervoáry skleníkových plynů se rozumí: „*ta část nebo ty části klimatického systému, kde jsou skleníkové plyny nebo jejich prekurzory ukládány*“ (čl. 1 bodu 7., Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb.m.s., o sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu.).

<sup>41</sup> Viz čl. 7, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb.m.s., o sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu.

<sup>42</sup> Viz čl. 7 bod 4, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb.m.s., o sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu.

<sup>43</sup> Viz UNFCCC. *Report of the Conference of the Parties on its first session, held at Berlin from 28 March to 7 April 1995*. Berlin: UNFCCC, 1995. FCCC/CP/1995/7/Add. 1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/cop1/07a01.pdf#page=4>. Použito dne 20. 01. 2022.

<sup>44</sup> Číslovka sděluje pořadí konaných COP.

<sup>45</sup> Ministerstvo životního prostředí. *Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu [online]*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/cz/kjotsky\\_protokol](https://www.mzp.cz/cz/kjotsky_protokol). Použito dne 21. 01. 2022.

V souvislosti se zásadou UNFCCC, principu společné, ale diferenciované odpovědnosti, se signatáři uvedení v Příloze I UNFCCC zavázali k mitigačnímu opatření spočívajícího ve snížení úhrnných emisí skleníkových plynů, uvedených v příloze A Kjótského protokolu<sup>46</sup>, v období let 2008 – 2012 o 5 % v porovnání s rokem 1990.<sup>47</sup> Závazky jednotlivých zemí ke snížení množství skleníkových plynů v atmosféře jsou uvedeny v příloze B Kjótského protokolu. Většina evropských zemí, včetně České republiky, přijala závazek ke snížení emisí skleníkových plynů o 8 %. Spojené státy americké se v Kjótu zavázali k druhému nejvyššímu snížení emisí skleníkových plynů o 7 %. Kanada, Japonsko, Maďarsko a Polsko se zavázali k 6 % a Chorvatsko k 5 % snížení emisí skleníkových plynů. Další země nebyly tak ambiciózní, ale spíše opatrné neboť Nový Zéland, Rusko a Ukrajina se zavázali, že nebudou zvyšovat množství emitovaných skleníkových plynů a Norsko, Austrálie a Island nezvýší množství emisí skleníkových plynů o 1 %, 8 %, respektive o 10 %.<sup>48</sup>

K závazku Spojených států amerických je nutno uvést, že v březnu roku 2001 nová administrativa prezidenta George Walkera Bushe sdělila, že nebude ratifikovat a implementovat do svého právního řádu Spojených států amerických Kjótský protokol s odůvodněním, že ratifikací Kjótského protokolu by došlo k poškození ekonomiky a pracovníků Spojených států amerických a s ohrazením, že zmíněný protokol je nespravedlivý, neboť je z jeho závazků vyjmuto 80 % zemí světa.<sup>49</sup>

Článek 17 Kjótského protokolu počítá se zavedením mechanismu obchodování s emisními povolenkami pro signatáře uvedené v příloze B Kjótského protokolu za účelem dodržení stanovených závazků podle čl. 3 Kjótského protokolu. Zároveň je v čl. 17 Kjótského protokolu uvedeno, že takové

---

<sup>46</sup> Těmito plyny jsou CO<sub>2</sub>, CH<sub>4</sub>, N<sub>2</sub>O, HFC, PFC a SF<sub>6</sub>.

<sup>47</sup> Viz čl. 3 bod 1, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 81/2005 Sb. m. s., o sjednání Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu.

<sup>48</sup> Uvedeno ve stejném pořadí jako uvedené země, ke kterým se údaje vztahují.

Viz Annex B, UNFCCC. *Kyoto protocol to the United Nations framework convention on climate change*. Kyoto: 1997. FCCC/CP/1997/L.7/Add.1. Dostupné z <https://unfccc.int/cop4/resource/docs/cop3/107a01.pdf>. Použito dne 21. 01. 2022.

<sup>49</sup> COON, Charli. *Why President Bush Is Right to Abandon the Kyoto Protocol [online]*. Dostupné z <https://www.heritage.org/environment/report/why-president-bush-right-abandon-the-kyoto-protocol>. Použito dne 21. 01. 2022.

obchodování je jen doplňkem národních opatření k dosažení stanoveného závazku na omezení emisí skleníkových plynů.<sup>50</sup>

### 2.1.3. Kodaňská dohoda

V pořadí již 15. COP se konala od 7. do 19. prosince roku 2009 v dánském hlavním městě Kodaň. Nutno na samém počátku zdůraznit, že samotný text dohody není pro smluvní strany právně závazný, neboť text Kodaňské dohody byl dne 18. prosince 2009 COP vzat pouze na vědomí.<sup>51</sup>

Jedním z významných bodů předmětné dohody byl souhlas jednacích stran o nutnosti snížení globálních emisí na úroveň, která by udržela zvýšení globální teploty atmosféry pod 2° C.<sup>52</sup> V tomto případě se opět jedná o mitigační opatření. Rovněž důležité pro tuto práci je uznání smluvních stran, že adaptace nepříznivým změnám klimatu je výzvou pro všechny země a apeluje na posílenou reakci a mezinárodní spolupráci v přijímání opatření a to zejména v rozvojových zemích, které jsou obzvláště zranitelné, za které byly označeny malé ostrovní rozvojové státy a Afrika. V souvislosti s tímto bylo uznáno, že vyspělé země mají poskytovat přiměřené, předvídatelné a udržitelné finanční zdroje, technologie a budování kapacit k podpoře realizace adaptačních opatření v rozvojových zemích.<sup>53</sup> Pro uvedené potřeby byl ustanoven Kodaňský zelený klimatický fond.<sup>54</sup>

---

<sup>50</sup> Viz čl. 17, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 81/2005 Sb. m. s., o sjednání Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu.

<sup>51</sup> Viz str. 4, UNCFFF. *Report of the Conference of the Parties on its fifteenth session, held in Copenhagen from 7 to 19 December 2009*. FCCC/CP/2009/11/Add. 1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2009/cop15/eng/11a01.pdf>. Použito dne 21. 01. 2022.

<sup>52</sup> Viz str. 6, UNCFFF. *Report of the Conference of the Parties on its fifteenth session, held in Copenhagen from 7 to 19 December 2009*. FCCC/CP/2009/11/Add. 1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2009/cop15/eng/11a01.pdf>. Použito dne 21. 01. 2022.

<sup>53</sup> Viz str. 6, UNCFFF. *Report of the Conference of the Parties on its fifteenth session, held in Copenhagen from 7 to 19 December 2009*. FCCC/CP/2009/11/Add. 1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2009/cop15/eng/11a01.pdf>. Použito dne 21. 01. 2022.

<sup>54</sup> Viz str. 7, UNCFFF. *Report of the Conference of the Parties on its fifteenth session, held in Copenhagen from 7 to 19 December 2009*. FCCC/CP/2009/11/Add. 1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2009/cop15/eng/11a01.pdf>. Použito dne 21. 01. 2022.

#### 2.1.4. Dohody z Cancúnu

COP 16 se uskutečnila od 29. listopadu do 10. prosince roku 2010, jež se konala v Mexickém Cancúnu.<sup>55</sup> V rámci COP 16 bylo přijato několik dohod, jež obsahují řadu přínosů v oblasti ochrany klimatu, přičemž některé vycházejí přímo z nezávazné Kodaňské dohody. Těmito přínosy jsou:

- 1) závazek k maximálnímu navýšení teploty o 2°C oproti předindustriální úrovni a zvážení o navýšení na maximální hodnotu 1,5°C;
- 2) zřízení COP Zeleného klimatického fondu, který bude poskytovat financování projektů, programů a dalších politik rozvojovým zemím;
- 3) zřízení výboru pro adaptaci, který realizuje podporu prováděné silnějších a soudržnějších opatření adaptace;
- 4) pokrok v oblasti snižování emisí z odlesňovací činnosti a znehodnocování lesů.<sup>56</sup>

#### 2.1.5. Dodatek z Dauhá

V rámci COP pořádané v katarském Dauhá byl dne 08. prosince 2012 přijat dodatek Kjótského protokolu, který prodloužil stávající období citovaného protokolu o období od roku 2013 do konce roku 2020. Současně bylo sjednáno, že strany, které se zavázaly k plnění prodlouženého období Kjótského protokolu sníží emise skleníkových plynů, alespoň o 18 % oproti referenčnímu roku 1990. Příloha A Kjótského protokolu byla Dodatkem z Dauhá navíc rozšířena o Fluorid dusitý (NF<sub>3</sub>). V pokračování plnění Kjótského protokolu odmítli Kanada, Japonsko, Nový Zéland a Rusko.<sup>57</sup>

---

<sup>55</sup> UNFCCC. *Report of the Conference of the Parties on its sixteenth session, held in Cancun from 29 November to 10 December 2010*. FCCC/CP/2010/7/Add. 1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2010/cop16/eng/07a01.pdf>. Použito dne 21. 01. 2022.

<sup>56</sup> UNFCCC. *Canún Climate Change Conference – November 2010 [online]*. Dostupné z <https://unfccc.int/process-and-meetings/conferences/past-conferences/cancun-climate-change-conference-november-2010/cancun-climate-change-conference-november-2010-0>. Použito dne 21. 01. 2022.

<sup>57</sup> UN. *Doha amendment to Kyoto protocol, Doha, 8 December 2012*. C.N.718.2012.TREATIES-XXVII.7.c. Dostupné z <https://treaties.un.org/doc/Publication/CN/2012/CN.718.2012-Eng.pdf>. Použito dne 21. 01. 2022.

### 2.1.6. Mitigace a adaptace

UNFCCC popisuje dva přístupy reakce na změny klimatu. Jedná se o mitigaci a adaptaci. Kapitola věnující se těmto pojmům byla úmyslně zařazena před přijetím Pařížské dohody, neboť právě ve zmíněné dohodě je kladen výrazný důraz na přístup adaptace.

Ve čtvrté hodnotící zprávě IPCC je mitigace vyjádřena jako: „*antropogenní zásah k redukci zdrojů nebo zvýšení propadů skleníkových plynů*.“<sup>58</sup> Adaptace je stejnou zprávou definována jako: „*přízpůsobení se přírodním nebo lidským systémům v reakci na aktuální nebo očekávané klimatické podněty nebo jejich účinky, které zmírňují škody nebo využívají prospěšných příležitostí*.“<sup>59</sup>

Mitigací tedy rozumíme taková opatření, které snižují mimo jiné koncentraci skleníkových plynů v atmosféře například technologickou změnou ve způsobu získávání zdrojů energie (přechod na tzv. čistou energii) nebo v úspoře jejího využívání. Adaptací chápeme opatření, která nám pomáhají zmírňovat zranitelnost vůči dopadům klimatické změny, jedná se o opatření například v rámci vodohospodářství – výstavba nových vodních děl, změna právní úpravy v oblasti ochrany a nakládáním s vodami.

### 2.1.7. Pařížská dohoda

V pořadí již 21. COP se konala od 30. listopadu do 13. prosince roku 2015 v Paříži, na které byla přijata Pařížská dohoda, kterou Česká republika podepsala dne 22. dubna 2016 a ratifikovala ji dne 5. října 2017.

V úvodním ustanovení Pařížské dohody je jejími smluvními stranami, stejně jako v „preambuli“ UNFCCC, odkaz na zachování klimatických a společenských hodnot. Jako příklad lze uvést problematiku potravinové

---

<sup>58</sup> Viz str. 761, PARRY, M. L. Climate change 2007: impacts, adaptation and vulnerability : contribution of Working Group II to the fourth assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. New York: Cambridge University Press, 2007. ISBN 978-0521-88010-7.

<sup>59</sup> Viz str. 761, PARRY, M. L. Climate change 2007: impacts, adaptation and vulnerability : contribution of Working Group II to the fourth assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. New York: Cambridge University Press, 2007. ISBN 978-0521-88010-7.

bezpečnosti a chudobu s ohledem na klimatickou změnu a na jednotlivé ekosystémy Země.

V článku 2 Pařížské dohody jsou vytyčeny její cíle do celkem 3 následujících prioritních bodů: „

- 1) *udržení nárůstu průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a úsilí o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí, a uznání, že by to výrazně snížilo rizika a dopady změny klimatu;*
- 2) *zvyšování schopnosti přizpůsobit se nepříznivým dopadům změny klimatu a posilování odolnosti vůči změně klimatu a nízkoemisního rozvoje způsobem, který neohroží produkci potravin;*
- 3) *sladění finančních toků s nízkoemisním rozvojem odolným vůči změně klimatu.*<sup>60</sup>

V článku 2 bodu 2 Pařížské dohody je rovněž vyzdvížena zásada společné, ale diferenciované odpovědnosti, neboť zejména dle této se má podle citovaného ustanovení Pařížské dohody, společně: „*se zřetelem na zvláštní vnitrostátní podmínky*“<sup>61</sup>, naplňovat. Tento závěrečný dodatek reflektuje skutečnost, že účinnost konkrétních mitigačních a adaptačních opatření nebude ve všech zemích smluvních stran stejná a je tedy na smluvních stranách jaká opatření si v souvislosti s přijatými politikami, strategiemi a akčními plány přijmou a dosáhnou tak k naplnění cílů deklarovaných Pařížskou dohodou.

První cíl v sobě zahrnuje mitigační závazek smluvních stran, který je dále rozpracován v článcích 3 – 6 Pařížské dohody. Oproti Kjótskému protokolu Pařížská dohoda nezvolila pevný závazek pro pouze určitý okruh smluvních stran, ale zvolila cestu vypracování a ohlášení svých ambicí jednotlivými smluvními stranami ve formě vnitrostátních stanovených příspěvků (z anglického termínu dále jen „NDC“), které mají za cíl naplňovat cíle stanovené v článku 2

---

<sup>60</sup> Viz. str. 22, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

<sup>61</sup> Viz čl. 2 bod 2, Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 64/2017 Sb. m. s., o *sjednání Pařížské dohody v Paříži dne 12. prosince 2015*.

Pařížské dohody a to s ohledem na skutečnost různorodých vnitrostátních poměrů smluvních stran.<sup>62</sup> Aby bylo postupně dosaženo stanovených cílů, v článku 2 Pařížské dohody, smluvní strany každých 5 let stanoví aktualizované NDC, které budou zároveň představovat pokrok vůči NDC stávajícím.<sup>63</sup> Vzhledem k zaměření práce se u Pařížské dohody nebudou již mitigačními cíli a mechanismy více zabývat.

Ve stanoveném druhém cíli Pařížské dohody je kladen výrazný důraz na adaptaci. Toto je zásadní změna oproti předchozí mezinárodní smlouvě UNFCCC. Problematika adaptace je popsána v článku 7 Pařížské dohody pod celkem 14 body. V článku 7 bodu 2 je smluvními stranami uznáno, že adaptace je globální výzvou, která dosahuje místního až mezinárodního rozměru a je: „*klíčovou složkou dlouhodobé globální odpovědi na změnu klimatu*“<sup>64</sup>, přičemž je toto dáno do souvislosti s ochranou lidí, zdrojů obživy, složek klimatického systému a s ohledem na zvláště zranitelné smluvní strany vystavené nepříznivým dopadům klimatické změny.<sup>65</sup> Jednotlivé smluvní strany deklarují, že adaptační opatření mají vycházet z tamních sociálních poměrů ve vztahu k jejím zranitelnostem a ke zranitelnostem ekosystému. Adaptační opatření, která budou výše uvedené respektovat, smluvní strany zapracují do „*socioekonomických a environmentálních politik a opatření*“.<sup>66</sup> Článek 7 bod 9 Pařížské dohody stanovuje, že smluvní strany se dle potřeby zapojují do plánování adaptace, které může zahrnovat následující: „

- 1) *realizaci adaptačních opatření, závazků nebo úsilí;*

---

<sup>62</sup> Viz. str. 22, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

<sup>63</sup> Viz. str. 22-23, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

<sup>64</sup> Viz str. 25, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

<sup>65</sup> Viz str. 25, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

<sup>66</sup> Viz str. 25, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

- 2) *proces vytváření a realizace národních adaptačních plánů;*
- 3) *posouzení dopadů změny klimatu a zranitelnosti vůči ní s cílem vypracovat vnitrostátně stanovená prioritní opatření s ohledem na zranitelné osoby, místa a ekosystémy;*
- 4) *sledování a vyhodnocování adaptačních plánů, politik, programů a opatření a vyvozování ponaučení z nich;*
- 5) *budování odolnosti socioekonomických a ekologických systémů, mimo jiné prostřednictvím hospodářské diverzifikace a udržitelného hospodaření s přírodními zdroji.*<sup>67</sup>

Výše uvedených cílů lze dle článku 7 Pařížské dohody dosáhnout v rámci mezinárodní spolupráce, která může spočívat ve sdílení informací, postupů, zkušeností, v posilování institucionálních uspořádání, v rozšiřování vědeckých poznatků, v pomoci smluvním stranám rozvojových zemí, zlepšování účinnosti adaptačních opatření a dalších.<sup>68</sup>

Článkem 14 Pařížské dohody byl zřízen revizní nástroj, který uvedená dohoda označuje jako „*globální hodnocení*“. Smyslem globálního hodnocení je pravidelné vyhodnocování realizace její dohody respektive naplňování jejích mitigačních a adaptačních cílů.<sup>69</sup> Článek 7 Pařížské dohody se rovněž ve vztahu k adaptačním opatřením odkazuje na globální hodnocení, které: „

- 1) *uznává adaptační úsilí smluvních stran rozvojových zemí;*
- 2) *posílí realizaci adaptačních opatření s ohledem na adaptační sdělení uvedené v odst. 10 tohoto článku*<sup>70</sup>;

<sup>67</sup> Viz str. 25, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

<sup>68</sup> Viz str. 25, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

<sup>69</sup> Viz str. 29, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

<sup>70</sup> „Každá smluvní strana by měla vhodným způsobem pravidelně předkládat a aktualizovat adaptační sdělení, které může zahrnovat její priority, provádění a potřebu podpory, plány a opatření, aniž by to zvýšilo zátěž pro smluvní strany rozvojových zemí.“ (čl. 7 bod 10 viz str. 25,

- 3) *přezkoumá přiměřenost a účinnost adaptace a podpory poskytované na adaptaci*
- 4) *posoudí celkový pokrok v plnění globálního adaptačního cíle uvedeného v odstavci 1 tohoto článku.*<sup>71</sup>

První globální hodnocení by se, dle článku 14 bodu 2 Pařížské dohody, mělo konat v roce 2023 a pak periodicky každých 5 let.<sup>72</sup>

V závěru kapitoly o Pařížské dohodě chci poukázat na proměnlivý postoj Spojených států amerických v rámci jejich působení jako smluvní strany Pařížské dohody. V roce 2016 se Spojené státy americké, za prezidentského období Baracka Obamy, připojily jako jedna ze smluvních stran k Pařížské dohodě.<sup>73</sup> Následně jeho nástupce Donald Trump sdělil záměr o ukončení členství Spojených států amerických v Pařížské dohodě, kterou Spojené státy americké vypověděly dne 4. listopadu 2020.<sup>74</sup> Nástupce Donalda Trumpa, Joe Biden, opětovně podepsal připojení Spojených států amerických k Pařížské dohodě dne 20. ledna 2021.<sup>75</sup>

#### **2.1.8. Konference smluvních stran v Marrakéši**

Již 22. COP byla uskutečněna v marockém městě Marrakéš ve dnech od 7. do 18. listopadu roku 2016. Zároveň COP 22 byla první uskutečněnou konferencí od přijetí Pařížské dohody.

---

UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.)

<sup>71</sup> Viz str. 26, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

<sup>72</sup> Viz str. 29, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

<sup>73</sup> SOMANADER, Tanya. *President Obama: The United States Formally Enters the Paris Agreement* [online]. Dostupné z <https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2016/09/03/president-Obama-United-states-formally-enters-Paris-agreement>. Použito dne 29. 01. 2022.

<sup>74</sup> HARRABIN, Roger. *Paris agreement: Trump confirms US will leave climate accord* [online]. Dostupné z <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-50165596>. Použito dne 29. 01. 2022.

<sup>75</sup> BLINKEN, J. Antony. *The United States Officially Rejoins the Paris Agreement* [online]. Dostupné z <https://www.state.gov/the-united-states-officially-rejoins-the-paris-agreement/>. Použito dne 29. 01. 2022.

Během COP 22 byl uvítán vstup Pařížské dohody v platnost a zároveň bylo uvedeno, že zasedání COP bude sloužit i jako zasedání smluvních stran Pařížské dohody. Rovněž zřízený adaptační fond má sloužit po potřebu realizace Pařížské dohody.<sup>76</sup> V rámci COP 22 byla projednána zpráva Adaptačního výboru, ve vztahu k přezkumu pokroku a výkonu adaptace, a problematika národních adaptačních plánů, při kterém byl zhodnocen pokrok dosaženého mnoha smluvními stranami ve formulaci a realizaci národních adaptačních plánů.<sup>77</sup>

### 2.1.9. Konference smluvních stran v Bonnu

Po COP 22 konané v městě Marakkéš byla následující rok pořádána, ve dnech 6. až 17. listopadu 2017, COP 23 v německém Bonnu předsedající státem Fidži, jehož výsledkem bylo přijetí dokumentu s originálním názvem „*Fiji Momentum for Implementation*“<sup>78</sup>

V rámci citovaného dokumentu byly projednány tři hlavní body. Prvním bylo dokončení pracovního programu v rámci Pařížské dohody, zabírajícího se i článkem 7 Pařížské dohody o adaptaci.<sup>79</sup> Druhým významným bodem bylo přivítání Talanoa dialogu, který bude zahájen v roce 2018.<sup>80</sup> Účelem tohoto

---

<sup>76</sup> Viz str. 2, UNFCCC. *Report of the Conference of the Parties on its twenty-second session, held in Marrakech from 7 to 18 November 2016*. FCCC/CP/2016/10/Add.1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2016/cop22/eng/10a01.pdf>. Použito dne 29.01.2022.

<sup>77</sup> Viz str. 12-15, UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.

<sup>77</sup> Viz str. 2, UNFCCC. *Report of the Conference of the Parties on its twenty-second session, held in Marrakech from 7 to 18 November 2016*. FCCC/CP/2016/10/Add.1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2016/cop22/eng/10a01.pdf>. Použito dne 29.01.2022.

<sup>78</sup> Viz str. 1, UNFCCC. *Preparations for implementation of the Paris Agreement and the first session of Conference of the Parties serving as the meeting of the Paris Agreement*. Bonn: 2017. FCCC/CP/2017/L.13. Dostupné z: <https://unfccc.int/resource/docs/2017/cop23/eng/l13.pdf>. Použito dne 29.01.2022.

<sup>79</sup> Viz str. 5, UNFCCC. *Preparations for implementation of the Paris Agreement and the first session of Conference of the Parties serving as the meeting of the Paris Agreement*. Bonn: 2017. FCCC/CP/2017/L.13. Dostupné z: <https://unfccc.int/resource/docs/2017/cop23/eng/l13.pdf>. Použito dne 29.01.2022.

<sup>80</sup> Viz str. 2, UNFCCC. *Preparations for implementation of the Paris Agreement and the first session of Conference of the Parties serving as the meeting of the Paris Agreement*. Bonn: 2017. FCCC/CP/2017/L.13. Dostupné z: <https://unfccc.int/resource/docs/2017/cop23/eng/l13.pdf>. Použito dne 29.01.2022.

facilitativního dialogu je zhodnocení společného úsilí smluvních stran v nastavených mitigačních cílech, respektive NDC, uvedených v článku 4 bodu 2 Pařížské dohody.<sup>81</sup> Třetím neméně důležitým bodem byly implementace a ambice v období před rokem 2020. V rámci tohoto bodu jsou zřejmě nejvýznamnější finanční mechanismy vynakládané v souvislosti se změnou klimatu, ke kterým se smluvní strany zavázali, a zároveň ratifikace Dodatku z Dauhá<sup>82</sup> ke Kjótskému protokolu.<sup>83</sup>

#### **2.1.10. Konference smluvních stran v Katovicích**

Od 2. do 15. prosince 2018 se konalo již 24. COP a to v polském městě Katowice. Při této konferenci poprvé vystoupila a promluvila již v úvodu zmiňovaná švédské aktivistka Gréta Tunbergová, které vyzvala smluvní strany UNFCCC a Pařížské dohody, aby v rámci ochrany klimatu: *„přestaly pouze mluvit a začaly jednat.“*<sup>84</sup>

V rámci COP 24 byly v první řadě, po organizačních záležitostech, projednány přípravy na provádění Pařížské dohody (projednávané pod bodem IV.) Dalším významným prvkem bylo dokončení Talanoa dialogu dle nastaveného cíle v rámci COP 23 konané v Bonnu. Bodem IV. COP 24 byla přijata zpráva Adaptačního výboru.<sup>85</sup>

---

<sup>81</sup> Viz Annex II, UNFCCC. *Preparations for implementation of the Paris Agreement and the first session of Conference of the Parties serving as the meeting of the Paris Agreement*. Bonn: 2017. FCCC/CP/2017/L.13. Dostupné z: <https://unfccc.int/resource/docs/2017/cop23/eng/l13.pdf>. Použito dne 29.01.2022.

<sup>82</sup> Dodatek z Dauhá byl přijat dne 08. 12. 2012, jehož platnost se vztahuje do roku 2020 (viz. kapitola 2.1.5.)

<sup>83</sup> Viz str. 2-4, UNFCCC. *Preparations for implementation of the Paris Agreement and the first session of Conference of the Parties serving as the meeting of the Paris Agreement*. Bonn: 2017. FCCC/CP/2017/L.13. Dostupné z: <https://unfccc.int/resource/docs/2017/cop23/eng/l13.pdf>. Použito dne 29.01.2022.

<sup>84</sup> SUTTER, John a Lawrence DAVIDSON. *Teen tells climate negotiators they aren't mature enough* [online]. Dostupné z <https://edition.cnn.com/2018/12/16/world/greta-thunberg-cop24/index.html>. Použito dne 01. 02. 2022.

<sup>85</sup> Viz str. 16 – 17, UNFCCC. *Report of the Conference of Parties on its twenty-fourth session, held in Katowice from 2 to 15 December 2018*. FCCC/CP/2018/10. Dostupné z <https://unfccc.int/sites/default/files/resource/10.pdf>. Použito dne 01. 02. 2022.

V rámci COP 24 byla rovněž projednána Zvláštní zpráva IPCC globálního oteplování o 1,5 °C oproti před industriální úrovni s ohledem na posouzení dopadů tohoto zvýšení.<sup>86</sup>

### 2.1.11. Konference smluvních stran v Madridu

Ve dnech od 2. do 15. prosince roku 2019 se konala již 25. COP v Madridu označovaná, lze říci po projevu aktivistky Greta Thunbergové, jako „čas jednat“, která nebyla dle očekávání nebo názvu naplněna a to i přes skutečnost že konání COP 25 bylo oproti harmonogramu prodlouženo.<sup>87</sup>

V tzv. *času jednat* bylo smluvními stranami zdůrazněna naléhavost potřeby řešit celkové úsilí smluvních stran ve stanoveném mitigačním cíli udržení nárůstu globální teploty pod 2 °C oproti předindustriální úrovni a v pokračování ve snaze tento nárůst omezit na 1,5 °C s připomenutím o potřebě adaptace. Rovněž bylo připomenut vztah mezi mitigací a adaptací, a to že vyšší užití mitigace může snížit potřebu adaptace.<sup>88</sup> Vzhledem k výše uvedenému se jednání COP 25 nesla v duchu mitigace a omezení emisí skleníkových plynů, které ovšem nevedlo k zdárnému konci a jednání bylo odloženo na další rok. I z tohoto důvodu bývá COP 25 hodnocena jako zklamání, neboť nebyl nalezen konsenzus smluvních stran na dokončení pravidel Pařížské dohody.<sup>89</sup>

---

<sup>86</sup> Viz str. 12, UNFCCC. *Report of the Conference of Parties on its twenty-fourth session, held in Katowice from 2 to 15 December 2018*. FCCC/CP/2018/10. Dostupné z <https://unfccc.int/sites/default/files/resource/10.pdf>. Použito dne 01. 02. 2022.

Celý text Zvláštní zprávy globálního oteplování o 1,5 °C je dostupný zde: <https://www.ipcc.ch/sr15/>.

<sup>87</sup> McGRATH, Matt, Paul Rincon. *Climate change: Call for 'flexibility' to reach consensus at talks* [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/science-environment-50795294>. Použito dne 02. 02. 2022.

<sup>88</sup> Viz str. 2, UNFCCC. *Report of the Conference of the Parties on its twenty-fifth session, held in Madrid from 2 to 15 December 2019*. FCCC/CP/2019/13/Add.1. Dostupné z [https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2019\\_13a01E.pdf](https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2019_13a01E.pdf). Použito dne 02. 02. 2022.

<sup>89</sup> DeRAFAEL, Roman. *Summary of COP 25: What now for the climate?* [online]. Dostupné z <https://eco-act.com/climate-change/summary-of-cop-25/>. Použito dne 04. 02. 2022.

### 2.1.12. Konference smluvních stran v Glasgow

Následující klimatická konference OSN, neboli COP 26, se konala v městě Glasgow od 31. října do 12. listopadu roku 2021.<sup>90</sup> COP 26 se měla původně konat v listopadu roku 2020, ale z důvodu výskytu virového onemocnění COVID-19 byla přesunuta na rok 2021.<sup>91</sup>

COP 26 byl přivítán Glasgowský klimatický pakt, který se zaměřuje na urychlení klimatických opatření a dokončení pravidle Pařížské dohody. V rámci této konference byly stanoveny 4 nejdůležitější témata – mitigace, adaptace, financování a spolupráce.<sup>92</sup>

V tématu mitigace byly zejména stanovené 153 členy Pařížské dohody nové NDC do roku 2030 a rovněž byla dokončena pravidla Pařížské dohody. S ohledem na splnění závazků byly projednávány problematiky spalování uhlí v energetice, zastavení a zvrácení deforestace, uspíšení přechodu z automobilů spalující fosilní paliva na elektromobilitu a snížení emisí skleníkového plynu methanu.<sup>93</sup>

V rámci bodu adaptace byl konstatován nárůst smluvních stran, které mají zhotovené národní adaptační plány pro zvýšení připravenosti na klimatická rizika a byl schválen pracovní program pro globální cíl v oblasti adaptace, který bude řídit adaptační akce v souvislosti se snižováním zranitelnosti, posilováním odolnosti a budováním kapacit lidí a planety pro přizpůsobení se dopadům

---

<sup>90</sup> Viz str. 1, UNFCCC. *Report of the Green Climate Fund to the Conference of the Parties and guidance to the Green Climate Fund*. FCCC/CP/2021/L.6. Dostupné z [https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2021\\_L06E.pdf](https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2021_L06E.pdf). Použito dne 05. 02. 2022.

<sup>91</sup> *New dates agreed for COP26 United Nations Climate Change Conference [online]*. Dostupné z <https://www.gov.uk/government/news/new-dates-agreed-for-cop26-united-nations-climate-change-conference>. Použito dne 05. 02. 2022.

<sup>92</sup> Viz str. 3, UNCCC. *COP26: The Glasgow climate pact [online]*. Dostupné z <https://ukcop26.org/wp-content/uploads/2021/11/COP26-Presidency-Outcomes-The-Climate-Pact.pdf>. Použito dne 05. 02. 2022.

<sup>93</sup> Viz str. 7 – 15, UNCCC. *COP26: The Glasgow climate pact [online]*. Dostupné z <https://ukcop26.org/wp-content/uploads/2021/11/COP26-Presidency-Outcomes-The-Climate-Pact.pdf>. Použito dne 05. 02. 2022.

klimatických změn. Rovněž bylo apelováno na navýšení financování adaptace do roku 2025 o dvojnásobek oproti roku 2019.<sup>94</sup>

Pod cíli 3 a 4 vztahujících se k financování a spolupráci nebyla nalezena shoda v postupu pro financování klimatu po roce 2025.<sup>95</sup>

I přes některé dosažené výše uvedené milníky je COP 26 hodnocena dosti rozporuplně.<sup>96</sup>

## 2.2. Unijní úroveň

EU, jakož to nadnárodní uskupení *sui generis*, které disponuje prvky mezinárodní organizace tak i prvky samostatného státu, vznikla na základě Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie v roce 1993 a nahradila tak Evropské společenství.<sup>97</sup> Ochrana proti změnám klimatu je právně zahrnuta již ve Smlouvě o fungování Evropské unie. Konkrétně je v článku 191 odst. 1 citované smlouvy zakotveno, že politikou EU v oblasti životního prostředí je mimo jiné: „*podpora opatření na mezinárodní úrovni určených k řešení regionálních a celosvětových problémů životního prostředí, a zejména boj proti změně klimatu.*“<sup>98</sup>

EU, před přijetím Pařížské dohody při jednání COP 21 v roce 2015, jako smluvní strana UNFCCC včetně Kjótského protokolu přijala mitigační závazek, pro druhé závazkové období, ve snižování emisí skleníkových plynů o 20 %<sup>99</sup> do roku 2020 oproti referenčnímu roku 1990.<sup>100</sup> Následně v březnu roku

---

<sup>94</sup> Viz str. 16 – 17, UNCCC. COP26: The Glasgow climate pact [online]. Dostupné z <https://ukcop26.org/wp-content/uploads/2021/11/COP26-Presidency-Outcomes-The-Climate-Pact.pdf>. Použito dne 05. 02. 2022.

<sup>95</sup> BALOUNOVÁ, Eva. Co přineslo klimatické jednání v Glasgow? [online]. Dostupné z <https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/class/komentujeme/cop26-glasgow.html>. Použito dne 05. 02. 2022.

<sup>96</sup> BALOUNOVÁ, Eva. Co přineslo klimatické jednání v Glasgow? [online]. Dostupné z <https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/class/komentujeme/cop26-glasgow.html>. Použito dne 05. 02. 2022.

<sup>97</sup> Ministerstvo vnitra ČR. Evropská unie [online]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-organizace-a-vs-evropska-unie.aspx>. Použito dne 05. 02. 2022.

<sup>98</sup> Viz str. 178, FRANCOVÁ, Jana, Jan, SOCHOREK, ed. Lisabonská smlouva: konsolidovaný text Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy. Praha: Úřad vlády České republiky, Odbor informování o evropských záležitostech, 2008. ISBN 978-80-87041-38-3.

<sup>99</sup> Pro první závazkové období bylo členskými státy EU přijat závazek ve snížení emitovaných skleníkových plynů o 8 % oproti referenčnímu roku 1990, což se povedlo naplnit. (viz str. 65,

2015 EU před pořádáním COP 21 předložila zamýšlený NDC, dle kterého se bude snažit do roku 2030 snížit emise skleníkových plynů minimálně o 40 % oproti referenčnímu roku 1990.<sup>101</sup> Dne 11. prosince 2019 byla přijata Zelená dohoda pro Evropu, dle které chce EU dosáhnout nulových čistých emisí skleníkových plynů, tedy tzv. uhlíkové neutrality, do roku 2050. Na základě Zelené dohody pro Evropu přijala Evropská komise závazný cíl ve snížení emitovaných skleníkových plynů o minimálně 55 % oproti referenčnímu roku 1990.<sup>102</sup> Dnem 30. června roku 2021 bylo přijato Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality. V článku 1 citovaného nařízení stanovuje závazný cíl klimatické neutrality EU do roku 2050 za dodržení dlouhodobého teplotního cíle vycházejícího z článku 2 odst. 1 písm. a) Pařížské dohody (mitigační cíl citovaného nařízení) a rovněž zavádí rámec pro dosažení pokroku při naplňování globálního adaptačního cíle vyplývajícího z článku 7 Pařížské dohody.<sup>103</sup>

EU se nevěnuje jenom problematice mitigace, ale rovněž i adaptaci na klimatické změny. Prvním takovým adaptačním dokumentem na úrovni EU, přijatým v roce 2007, byla tzv. *Zelená kniha přizpůsobení se změně klimatu v Evropě*<sup>104</sup> (dále jen „Zelená kniha“). Zelené knihy jsou dokumenty vydávané Evropskou komisí za účelem započít diskuzi na konkrétní téma. Výsledky těchto diskuzí v zelených knihách mohou vést k vytvoření legislativních návrhů, které

---

JANČÁŘOVÁ, Ilona a kolektiv. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-8041-6.)

<sup>100</sup> Viz příloha B, Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 81/2005 Sb. m. s., o sjednání Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu.

<sup>101</sup> Evropská rada. *Pařížská dohoda o změně klimatu* [online]. Dostupné z <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/climate-change/paris-agreement/>. Použito dne 05. 02. 2022.

<sup>102</sup> Evropská komise. *Zelená dohoda pro Evropu: Snaha stát se prvním klimaticky neutrálním kontinentem* [online]. Dostupné z [https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal\\_cs](https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs). Použito dne 05. 02. 2022.

<sup>103</sup> Viz čl. 1, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119, ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („Evropský právní rámec pro klima“)

<sup>104</sup> V originálním znění „*Green paper: Adapting to climate change in Europe*“.

Viz str. 14, DAMOHORSKÝ, Milan, Alexander PROELSS a Vojtěch STEJSKAL, ed. *Adaptation to climate changes from the perspective of law*. Prague: Faculty of Law, Charles University, Prague, Center of Edition in Eva Rozkotová Publishing House, 2019. ISBN 978-80-87975-73-2.

popisují následně tzv. bílé knihy.<sup>105</sup> Následně po 2 letech od vydání Zelené knihy, byla v roce 2009 vydána *Bílá kniha přizpůsobení se změně klimatu: Směrem k evropskému akčnímu rámci*<sup>106</sup> (dále jen „*Bílá kniha*“). Bílá kniha upozorňuje, že řešení ochrany klimatu není jen vázána na mitigaci, ale i na adaptaci dopadů klimatických změn, které nás budou provázet minimálně dalších 50 let.<sup>107</sup> Bílá kniha poukazuje, že adaptace již probíhá, ale je potřeba zaujmout strategičtější přístup, aby byla přijata včasná a účinná adaptační opatření, přičemž Bílá kniha, vycházející z výsledku Zelené knihy, stanovuje rámec pro snížení zranitelnosti EU vůči dopadům klimatických změn a zároveň doplní činnost členských států EU a spolupráci se smluvními stranami UNFCCC. Bílá kniha rovněž poukazuje na příležitost v investování do nízkouhlíkového hospodářství,<sup>108</sup> čímž se pomocí adaptačních opatření může dosáhnout i mitigačních cílů.

V roce 2013 Evropská komise vydala Strategii Evropské unie pro přizpůsobení se změně klimatu (dále jen „*Adaptační strategie EU*“),<sup>109</sup> v níž jsou stanoveny tři klíčové cíle - podpora opatření členských států EU, zlepšení informovanosti o rozhodování ve věci adaptace na změnu klimatu a podpora adaptace v klíčových zranitelných odvětvích.<sup>110</sup>

V rámci prvního cíle Adaptační strategie EU vyzývá členské státy EU k přijetí vlastních národních adaptačních strategií, neboť spatřuje významnost v soudržnosti a koordinaci plánování a řízení.<sup>111</sup> Tedy nejen na celo unijní úrovni,

---

<sup>105</sup> V originálním znění White paper.

Viz. EUR-Lex. *Glossary of summaries* [online]. Dostupné z [https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/green\\_paper.html?locale=en](https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/green_paper.html?locale=en). Použito dne 06. 02. 2022.

<sup>106</sup> V originálním znění *White paper – Adapting to climate change: Towards a European framework for action*.

<sup>107</sup> Myšleno od vydání Bílé knihy.

<sup>108</sup> Viz str. 3, Commission of the European communities. *White paper – Adapting to climate change: Towards a European framework for action*. Brusel: 2009. COM(2009) 147/4. Dostupné z [https://ec.europa.eu/health/ph\\_threats/climate/docs/com\\_2009\\_147\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/health/ph_threats/climate/docs/com_2009_147_en.pdf). Použito dne 06. 02. 2022.

<sup>109</sup> V originále EU Strategy on adaptation to climate change.

<sup>110</sup> Viz str. 5-8, European commission. *An EU Strategy on adaptation to climate change*. Brusel: 2013. COM(2013) 216 final. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/adaptacni\\_strategie\\_eu/\\$FILE/OEOK-EU\\_Adaptation\\_Strategy-20130806.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/adaptacni_strategie_eu/$FILE/OEOK-EU_Adaptation_Strategy-20130806.pdf). Použito dne 06. 02. 2022.

<sup>111</sup> Viz str. 5-6, European commission. *An EU Strategy on adaptation to climate change*. Brusel: 2013. COM(2013) 216 final. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/adaptacni\\_strategie\\_eu/\\$FILE/OEOK-EU\\_Adaptation\\_Strategy-20130806.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/adaptacni_strategie_eu/$FILE/OEOK-EU_Adaptation_Strategy-20130806.pdf). Použito dne 06. 02. 2022.

ale rovněž v místních, regionálních a vnitrostátních úrovních a to z důvodu různorodých adaptačních potřeb. K druhému cíli *zlepšení informovanosti o rozhodování* Adaptační strategie EU, ukládá dále rozvíjet adaptační platformu *Climate-ADAPT*<sup>112</sup> jako jednotné kontaktní místo pro informace o adaptaci v Evropě. V třetím cíli stanovuje klíčová zranitelná odvětví politik, kterými jsou zemědělství, rybářství a soudržnost.<sup>113</sup> Adaptační strategie EU rovněž slouží jako pomůcka pro tvorbu národních adaptačních strategií jednotlivých členských států EU.<sup>114</sup>

V únoru roku 2021 přijala Evropská komise strategický dokument *Utváření Evropy odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu*<sup>115</sup> (dále jen „*Nová adaptační strategie EU*“). Jejím cílem je vize EU jako odolná plně přizpůsobená společnost nevyhnutelným dopadům změn klimatu a klade si za cíl posílit adaptaci EU a světa v souladu s cíli Pařížské dohody a textem návrhu právního rámce pro klima.<sup>116</sup> Tohoto hodlá docílit 3 mechanismy, kterými jsou chytřejší adaptace, systematictější adaptace a rychlejší adaptace. Zároveň bylo pod platformou *climate-ADAPT* zřízeno *Evropské středisko pro sledování klimatu a zdraví*.<sup>117</sup>

---

<sup>112</sup> Domovská stránka platformy dostupná z <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>.

<sup>113</sup> Viz str. 7-9, European commission. *An EU Strategy on adaptation to climate change*. Brusel: 2013. COM(2013) 216 final. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/adaptacni\\_strategie\\_eu/\\$FILE/OEOK-EU\\_Adaptation\\_Strategy-20130806.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/adaptacni_strategie_eu/$FILE/OEOK-EU_Adaptation_Strategy-20130806.pdf). Použito dne 06. 02. 2022.

<sup>114</sup> Viz str. 15, DAMOHORSKÝ, Milan, Alexander PROELSS a Vojtěch STEJSKAL, ed. *Adaptation to climate changes from the perspective of law*. Prague: Faculty of Law, Charles University, Prague, Center of Edition in Eva Rozkotová Publishing House, 2019. ISBN 978-80-87975-73-2.

<sup>115</sup> V originálním znění *Forging a climate-resilient Europe - the new EU Strategy on Adaptation to Climate Change* (viz European commission. *Forging a climate – resilient Europe – the new EU strategy on Adaptation to Climate Change*. Brusel: 2021. COM(2021) 82 final. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0082&from=EN>. Použito dne 06. 02. 2021.

<sup>116</sup> European commission. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council establishing the framework for achieving neutrality and amending Regulation (EU) 2018/1999 (European Climate Law)*. Brusel: 2020. COM(2020) 80 final. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020PC0080>. Použito dne 06. 02. 2022.

<sup>117</sup> Climate ADAPT. *EU Adaptation Strategy [online]*. Dostupné z <https://climate-adapt.eea.europa.eu/eu-adaptation-policy/strategy>. Použito dne 06. 02. 2022.

### 3. Česká republika a ochrana klimatu z právního pohledu

#### 3.1. Ochrana klimatu a adaptace v kontextu strategických dokumentů

Ochraně klimatu a adaptačním opatřením je rovněž věnován významný prostor ve strategické úrovni řízení, neboť zmiňované problematice je právě klima věnováno v řadě strategických dokumentů ČR.

Jedním z těchto dokumentů, který se primárně nevěnuje klimatu a adaptaci na jeho dopady je Bezpečnostní strategie ČR, jejíž poslední aktualizace byla vydána v roce 2015. Bezpečnostní strategie je základním bezpečnostním dokumentem bezpečnostní politiky ČR, na kterou navazují další typy bezpečnostních strategií.<sup>118</sup> Citovaný dokument ustanovuje tři okruhy bezpečnostních zájmů (životní, strategické a další významné), přičemž v dalších významných zájmech je jedním z bodů ochrana životního prostředí.<sup>119</sup> V jedné z kapitol Bezpečnostní strategie ČR, v rámci které je popisováno zdejší bezpečnostní prostředí, je zmiňována problematika klimatických změn, konkrétně: *„Dopady klimatických změn na zdraví obyvatelstva a životní prostředí lze obtížně předvídat. Samotné obavy z této změny však mohou vést k nárůstu napětí mezi státy, ústít v humanitární krizi s přímými dopady na místní, státní a mezinárodní struktury, včetně možné eskalace lokálních konfliktů doprovázené zvýšenými migračními tlaky.“*<sup>120</sup> Při definování bezpečnostních hrozeb Bezpečnostní strategie ČR přímo pojmenovává *Pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události*, které jsou důsledkem extrémních projevů počasí.<sup>121</sup> Z citovaného textu je patrné, že kolektiv autorů Bezpečnostní strategie ČR si uvědomuje riziko dopadů a významnosti

---

<sup>118</sup> Viz str. 5, *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: 2015. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. ISBN 978-80-7441-005-5.

<sup>119</sup> Viz str. 7, *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: 2015. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. ISBN 978-80-7441-005-5.

<sup>120</sup> Viz str. 9, *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: 2015. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. ISBN 978-80-7441-005-5.

<sup>121</sup> Viz str. 12, *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: 2015. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. ISBN 978-80-7441-005-5.

klimatických změn ve schopnosti ovlivnit četnost extrémů v počasí, a jeho dopadů na lidskou populaci, neboť jinak by této problematice nebyl věnován prostor v jednom z nejzákladnějších bezpečnostních dokumentů ČR.

Prvním přijatým dokumentem na úrovni ČR, který se zabýval problematikou klimatických změn, byla Strategie ochrany klimatického systému Země v České republice schválené usnesením vlády č. 480/1999, *k návrhu Strategie ochrany klimatického systému Země v České republice*, jehož přílohou je přehled zásadních opatření rozhodujících resortů vycházejících z uvedené strategie.<sup>122</sup> Citovaná strategie byla přijata v reakci na závazky vyplývající z Kjótského protokolu, který ČR ratifikovala, a rozdělila úkoly a cíle mezi jednotlivá ministerstva.<sup>123</sup>

V roce 2004, po vstupu do EU, byl přijat mitigační dokument *Národní program na zmírnění dopadů změny klimatu v České republice*, který byl vydán v souladu se závazky EU zejména se zaměřením na redukci emisí skleníkových plynů.<sup>124</sup> Po jeho vyhodnocení v roce 2007, které bylo schváleno vládou ČR dne 16. dubna 2008,<sup>125</sup> byl uvedený národní program plně nahrazen *Politikou ochrany klimatu v České republice* vydané roku 2017.

První ryze adaptačním dokumentem byla pro prostředí ČR v roce 2015 přijata Adaptační strategie ČR pro období let 2015 – 2020 s výhledem do roku 2030 (dále jen „*Adaptační strategie ČR*“), schválenou vládním usnesením č. 861/2015, o *Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky*, která následně doplňovala od roku 2017 Politiku ochrany klimatu

---

<sup>122</sup> Viz str. 15, DAMOHORSKÝ, Milan, Alexander PROELSS a Vojtěch STEJSKAL, ed. *Adaptation to climate changes from the perspective of law*. Prague: Faculty of Law, Charles University, Prague, Center of Edition in Eva Rozkotová Publishing House, 2019. ISBN 978-80-87975-73-2.

<sup>123</sup> Usnesení vlády České republiky č. 480/1999, ze dne 17. května 1999, *k návrhu Strategie ochrany klimatického systému Země v České republice*.

<sup>124</sup> Viz str. 15, DAMOHORSKÝ, Milan, Alexander PROELSS a Vojtěch STEJSKAL, ed. *Adaptation to climate changes from the perspective of law*. Prague: Faculty of Law, Charles University, Prague, Center of Edition in Eva Rozkotová Publishing House, 2019. ISBN 978-80-87975-73-2.

<sup>125</sup> Ministerstvo životního prostředí. *Mitigace změny klimatu [online]*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/cz/mitigace\\_zmeny\\_klimatu](https://www.mzp.cz/cz/mitigace_zmeny_klimatu). Použito dne 21. 02. 2022.

v České republice.<sup>126</sup> Adaptační strategie ČR byla rozdělena na 6 kapitol včetně přílohové části. První kapitola pojednává o věcném výkladu klimatu, jeho změnách, trendům vývoje v Evropě a ČR, včetně predikce do první poloviny 21. století v podmínkách ČR.<sup>127</sup> Druhá kapitola se zabývá současným stavem v oblasti ochrany klimatu, z pohledu mitigace i adaptace, a jeho velmi stručného vývoje na mezinárodní, unijní a vnitrostátní úrovni.<sup>128</sup> Třetí kapitola je z pohledu Adaptační strategie ČR nejdůležitější, neboť jejím obsahem je popisován vliv klimatických změn na vybrané oblasti hospodářství a životního prostředí. Bylo vymezeno celkem 10 sektorů, kterými jsou *lesní hospodářství, zemědělství, vodní režim v krajině a vodní hospodářství, urbanizovaná krajina, biodiverzita a ekosystémové služby, zdraví a hygiena, cestovní ruch, doprava, průmysl a energetika, a mimořádné události a ochrana obyvatelstva a životního prostředí*. V rámci každého uvedeného sektoru je uveden popis vlivu změny klimatu na konkrétní sektor včetně obecných charakteristik adaptačních opatření.<sup>129</sup> Ve čtvrté kapitole je uvedena právní úprava pro jednotlivé sektory, včetně návrhů změn *de lege ferenda*, ekonomické aspekty, komunikace, a zapojování a vzdělávání veřejnosti.<sup>130</sup> V posledních dvou kapitolách, páté a šesté, je provedeno závěrečné shrnutí Adaptační strategie ČR včetně, mimo jiného, uvedení souhrnu adaptačních opatření a hlavních doporučení pro adaptaci na klimatické změny v ČR.<sup>131</sup>

---

<sup>126</sup> Viz str. 15, DAMOHORSKÝ, Milan, Alexander PROELSS a Vojtěch STEJSKAL, ed. *Adaptation to climate changes from the perspective of law*. Prague: Faculty of Law, Charles University, Prague, Center of Edition in Eva Rozkotová Publishing House, 2019. ISBN 978-80-87975-73-2.

<sup>127</sup> Viz str. 8 – 21, Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR*. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni\\_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf). Použito dne 12. 10. 2021.

<sup>128</sup> Viz str. 22 – 24, Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR*. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni\\_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf). Použito dne 12. 10. 2021.

<sup>129</sup> Viz str. 25 – 69, Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR*. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni\\_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf). Použito dne 12. 10. 2021.

<sup>130</sup> Viz str. 70 – 98, Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR*. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni\\_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf). Použito dne 12. 10. 2021.

<sup>131</sup> Viz str. 99 – 130, Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR*. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni\\_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf). Použito dne 12. 10. 2021.

Implementačním dokumentem Adaptační strategie ČR je *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu* (dále jen „NAP“), který byl schválen usnesením vlády č. 34/2017, o *Národním akčním plánu adaptace na změnu klimatu*. Pro jednotlivé sektory byly popsány hlavní dopady klimatických změn: „*dlouhodobé sucho; povodně a přívalevé deště; zvýšení teplot; extrémní meteorologické jevy – vydatné srážky, extrémní vysoké teploty, extrémní vítr; přírodní požáry.*“<sup>132</sup> NAP rozpracovává mimo jiné adaptační opatření uvedených v Adaptační strategii ČR, konkrétně do 34 cílů (33 specifických a 1 průřezový), které mají být naplněny 350<sup>133</sup> konkrétními úkoly, z nichž 160 (označených prioritou 1), je rozhodných pro adaptaci na klimatické změny v podmínkách ČR.<sup>134</sup> Jednotlivé úkoly jsou uvedeny v přílohové části tohoto dokumentu, přičemž odpovědnost za jejich realizaci je stanovena věcně příslušným ministerstvům. Jednotlivé úkoly jsou rozděleny, kromě jejich cíle, i jejich charakterem. Konkrétně na úkoly *ekonomické, legislativní, organizační, metodické, vědecko-výzkumné, informační a strategicko-koncepční.*<sup>135</sup>

V závěru roku 2019 bylo provedeno vyhodnocení NAP v souvislosti s plněním v něm stanovených úkolů, včetně plnění jednotlivých adaptačních opatření. Vyhodnocení bylo provedeno dle jednotlivých sektorů a dle projevů změny klimatu. V přílohách vyhodnocení NAP je uveden souhrnný přehled plnění jednotlivých úkolů NAP a podrobná tabulka plnění adaptačních opatření a

---

<sup>132</sup> Viz str. 11, Ministerstvo životního prostředí. *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu: Implementační dokument Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2015)*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni\\_akcni\\_plan\\_zmena\\_klimatu/\\$FILE/OEOK-NAP\\_cely\\_20170127.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu/$FILE/OEOK-NAP_cely_20170127.pdf). Použito dne 24. 02. 2022.

<sup>133</sup> Viz. str. 29 přílohy č. 1, Ministerstvo životního prostředí. *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu: Implementační dokument Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2015)*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni\\_akcni\\_plan\\_zmena\\_klimatu/\\$FILE/OEOK-NAP\\_cely\\_20170127.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu/$FILE/OEOK-NAP_cely_20170127.pdf). Použito dne 24. 02. 2022.

<sup>134</sup> Viz str. 3, Ministerstvo životního prostředí. *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu: Implementační dokument Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2015)*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni\\_akcni\\_plan\\_zmena\\_klimatu/\\$FILE/OEOK-NAP\\_cely\\_20170127.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu/$FILE/OEOK-NAP_cely_20170127.pdf). Použito dne 24. 02. 2022.

<sup>135</sup> Viz. str. 29 přílohy č. 1, Ministerstvo životního prostředí. *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu: Implementační dokument Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2015)*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni\\_akcni\\_plan\\_zmena\\_klimatu/\\$FILE/OEOK-NAP\\_cely\\_20170127.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu/$FILE/OEOK-NAP_cely_20170127.pdf). Použito dne 24. 02. 2022.

úkolů NAP.<sup>136</sup> Hodnocení stanovených úkolů bylo rozděleno do čtyř stupňové škály – splněno / plněno průběžně, plněno částečně, neplněno, nesplněno po termínu<sup>137</sup>. Z předmětného vyhodnocení je patrné, že z celkového počtu 34 cílů definovaných NAP bylo vyhodnoceno 21 % jako splněno / plněno průběžně a 79 % jako plněno částečně. V rovině hodnocení definovaných 350 úkolů, bylo z celkového počtu 70 % úkolů hodnoceno jako splněno / plněno průběžně, 19 % jako plněno částečně, 10 % jako neplněno, a 1 % jako neplněno po termínu.<sup>138</sup> Nejvíce splněných / průběžně plněných úkolů bylo v sektoru *Mimořádných událostí* a naopak nejméně v sektoru *Biodiverzita a ekosystémové služby*.<sup>139</sup>

Na podzim roku 2021 byla vládou ČR schválena, vládním usnesením č. 785/2021,<sup>140</sup> *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021 – 2030*. Jedním z východisek pro její aktualizaci bylo rovněž i vyhodnocení NAP. Nová adaptační strategie ČR odráží nové skutečností z poznání dané problematiky a stanovuje cíle do roku 2030 s výhledem do roku 2050. Samotná Nová adaptační strategie ČR je rozčleněna do pěti hlavních kapitol. První úvodní kapitola shrnuje mezinárodní a národní východiska, včetně vazeb na další zpracované strategie.<sup>141</sup> Druhou významnou kapitolou je analytická část, která popisuje aktuální stav a očekávané změny klimatu nejen v prostředí ČR ale i ve světě, popisuje projevy a dopady, včetně

---

<sup>136</sup> Ministerstvo životního prostředí. *Vyhodnocení plnění Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni\\_plneni\\_planu\\_klima/\\$FILE/OEOK-vyhodnoceni\\_NAP\\_AZK-20200221.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni_plneni_planu_klima/$FILE/OEOK-vyhodnoceni_NAP_AZK-20200221.pdf). Použito dne 22. 02. 2022.

<sup>137</sup> Viz str. 4, Ministerstvo životního prostředí. *Vyhodnocení plnění Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni\\_plneni\\_planu\\_klima/\\$FILE/OEOK-vyhodnoceni\\_NAP\\_AZK-20200221.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni_plneni_planu_klima/$FILE/OEOK-vyhodnoceni_NAP_AZK-20200221.pdf). Použito dne 22. 02. 2022.

<sup>138</sup> Viz str. 5, Ministerstvo životního prostředí. *Vyhodnocení plnění Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni\\_plneni\\_planu\\_klima/\\$FILE/OEOK-vyhodnoceni\\_NAP\\_AZK-20200221.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni_plneni_planu_klima/$FILE/OEOK-vyhodnoceni_NAP_AZK-20200221.pdf). Použito dne 22. 02. 2022.

<sup>139</sup> Viz str. 6, Ministerstvo životního prostředí. *Vyhodnocení plnění Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni\\_plneni\\_planu\\_klima/\\$FILE/OEOK-vyhodnoceni\\_NAP\\_AZK-20200221.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni_plneni_planu_klima/$FILE/OEOK-vyhodnoceni_NAP_AZK-20200221.pdf). Použito dne 22. 02. 2022.

<sup>140</sup> Usnesení vlády České republiky č. 785/2021, ze dne 13. září 2021, o aktualizaci *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky a Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu*.

<sup>141</sup> Viz str. 5 – 12, Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021 – 2030*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK\\_Narodni\\_adaptacni\\_strategie-aktualizace\\_20212610.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK_Narodni_adaptacni_strategie-aktualizace_20212610.pdf). Použito dne 25. 02. 2022.

hlavních sektorů dopadů klimatických změn<sup>142</sup>. Současně se věnuje ekonomickým nástrojům, včetně finančního zajištění souvisejícího s adaptací na změnu klimatu, legislativnímu, institucionálnímu a personálnímu zajištění adaptace, a rovněž výchově a vzdělávání o adaptaci na změnu klimatu.<sup>143</sup> Třetí kapitolou je návrhová část, v rámci které je definován účel, základní principy a vize Nové adaptační strategie ČR za sledované období pro které byla tato strategie vydána.<sup>144</sup> Ve čtvrté kapitole je shrnuta implementace Nové adaptační strategie ČR, respektive její základní principy řízení procesu adaptace, ekonomické nástroje a zdroje financování, implementační cyklus a komunikační nástroje.<sup>145</sup> V páté, poslední, kapitole jsou uvedeny přílohy, které obsahují zejména rámec adaptačních opatření na změnu klimatu pro období 2021 – 2025, příklady dobré praxe při adaptaci na změny klimatu (zahrnující příklady z veřejné správy, neziskového a ziskového sektoru, a individuální aktivity), vyhodnocení plnění NAP.<sup>146</sup>

Společně s Novou adaptační strategií ČR byl rovněž totožným vládním usnesením<sup>147</sup> schválen aktualizovaný *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu – 1. aktualizace pro období 2021 – 2025* (dále jen „Nový NAP“). Nový NAP je implementačním dokumentem Nové adaptační strategie ČR jehož

---

<sup>142</sup> Zde došlo k drobným změnám oproti Adaptační strategii ČR, neboť bylo identifikováno celkem 11 sektorů dopadů změny klimatu. Výčet byl rozšířen o sektor kulturního dědictví. Rovněž došlo k drobným změnám, respektive pojmenování jednoho z hlavních projevů změny klimatu v ČR a to z *přírodních požárů* na požáry vegetace. (viz porovnání Adaptační strategie ČR a Nové adaptační strategie).

<sup>143</sup> Viz str. 13 – 157, Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021 – 2030*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK\\_Narodni\\_adaptacni\\_strategie-aktualizace\\_20212610.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK_Narodni_adaptacni_strategie-aktualizace_20212610.pdf). Použito dne 25. 02. 2022.

<sup>144</sup> Viz str. 158 – 169, Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021 – 2030*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK\\_Narodni\\_adaptacni\\_strategie-aktualizace\\_20212610.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK_Narodni_adaptacni_strategie-aktualizace_20212610.pdf). Použito dne 25. 02. 2022.

<sup>145</sup> Viz str. 170 – 188, Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021 – 2030*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK\\_Narodni\\_adaptacni\\_strategie-aktualizace\\_20212610.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK_Narodni_adaptacni_strategie-aktualizace_20212610.pdf). Použito dne 25. 02. 2022.

<sup>146</sup> Viz str. 189 – 232, Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021 – 2030*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK\\_Narodni\\_adaptacni\\_strategie-aktualizace\\_20212610.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK_Narodni_adaptacni_strategie-aktualizace_20212610.pdf). Použito dne 25. 02. 2022.

<sup>147</sup> Usnesení vlády České republiky č. 785/2021, ze dne 13. září 2021, o aktualizaci Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky a Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu.

primárním cílem je „prostřednictvím navrhovaných opatření a úkolů zvýšit připravenost ČR na změnu klimatu – tedy zmírnit dopady změny klimatu přizpůsobením se této změně v co největší míře, zachovat dobré životní podmínky a uchovat a popřípadě vylepšit hospodářský potenciál pro příští generace.“<sup>148</sup> V rámci Nového NAP bylo ustanoveno 108 adaptačních opatření s celkovým počtem 322 úkolů, pro jejich naplnění,<sup>149</sup> které jsou uvedeny v příloze č. 1 Nového NAP.

Usnesením vlády ČR bylo uloženo ministru životního prostředí předložení vládě ČR návrhu 2. aktualizace NAP, pro období let 2026 – 2030, s termínem do 30. listopadu 2025, a předložení návrhu 2. aktualizace Adaptační strategie ČR společně s 3. aktualizací NAP pro další období, s termínem do 30. listopadu 2029. Rovněž bylo uloženo „předkládat vládě zprávu o adaptaci České republiky na změnu klimatu v pětiletém intervalu počínaje březnem 2025.“<sup>150</sup>

### 3.2. Základní právní rámec ochrany klimatu a adaptace

Ochrana klimatu, vyjma ČR ratifikovaných mezinárodních smluv uvedených v kapitole č. 2, má své místo i v právním systému ČR a to již na úrovni ústavního pořádku. V preambuli Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky (dále jen „Ústava ČR“) je mimo jiné deklarováno odhodlání střežit a rozvíjet zděděné přírodní bohatství, přičemž Ústava ČR připsala tuto odpovědnost státu, neboť „stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství.“<sup>151</sup> Rovněž v usnesení předsednictva ČNR č.

---

<sup>148</sup> Viz str. 3, Ministerstvo životního prostředí. *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu: Implementační dokument Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021 – 2025*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni\\_akcni\\_plan\\_zmena\\_klimatu/\\$FILE/OEOK\\_NAP\\_adaptace-aktualizace\\_2021.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu/$FILE/OEOK_NAP_adaptace-aktualizace_2021.pdf). Použito dne 25. 02. 2022.

<sup>149</sup> Viz str. 7, Ministerstvo životního prostředí. *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu: Implementační dokument Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021 – 2025*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni\\_akcni\\_plan\\_zmena\\_klimatu/\\$FILE/OEOK\\_NAP\\_adaptace-aktualizace\\_2021.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu/$FILE/OEOK_NAP_adaptace-aktualizace_2021.pdf). Použito dne 25. 02. 2022.

<sup>150</sup> Usnesení vlády České republiky č. 785/2021, ze dne 13. září 2021, o aktualizaci Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky a Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu.

<sup>151</sup> Viz. čl. 7, ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina“), je v preambuli zakotvena následující teze: „... připomínajíc si svůj díl odpovědnosti vůči budoucím generacím za osud veškerého života na Zemi“. V čl. 35 Listiny jsou následně definována práva a povinnosti jejich adresátů ve vztahu k životnímu prostředí. Citovaným článkem je každému přiznáno právo na příznivé životní prostředí, na včasné a úplné informace o jeho stavu a přírodních zdrojích. Každý adresát Listiny ovšem nesmí při výkonu svých práv mimo jiné ohrožovat a ani poškozovat přírodní bohatství, přírodní zdroje a druhové bohatství přírody nad míru stanovenou zákonem.<sup>152</sup> V souvislosti s nadčasovou a obecnou formulací preambulí a čl. 7 Ústavy ČR a čl. 35 Listiny může ČR svoji legislativní činnost cíleně reagovat na environmetální výzvy, které mohou ohrozit chráněné zájmy ČR a jejich občanů i v souvislosti s ochranou klimatu a s adaptací klimatické změny.

V kontextu čl. 7 Ústavy ČR a čl. 35 odst. 3 Listiny, je zřejmé že ochrana životního prostředí, a tedy i ochrana klimatu a adaptace na jeho změny, spadá výhradně do veřejného práva, neboť stát reguluje vydanými podústavními předpisy okruh a rozsah činností adresátů ve využívání a poškozování předmětu ochrany.

Základním právním předpisem *lex generalis* v oblasti ochrany životního prostředí je zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve kterém je zakotven předmět ochrany, zásady jeho ochrany, povinnosti při jeho ochraně, odpovědnosti za porušení povinností při jeho ochraně a ekonomické nástroje, jakož to nástroje nepřímého působení v oblasti ochrany životního prostředí.<sup>153</sup> Jednotlivé složky životního prostředí, respektive klimatického systému Země, jsou chráněny podle zvláštních právních předpisů. Mezi tyto právní předpisy zejména náleží zákon č. 254/2001 Sb., o vodách (dále jen „VodZ“), zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) (dále jen „StavZ“), zákon

---

<sup>152</sup> Viz čl. 35, odst. 1-3, Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky

<sup>153</sup> Viz str. 41, DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-338-7.

č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivu na životní prostředí) (dále jen „ZPV“), zákon ČNR č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu (dále jen „ZOZPF“), zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon) (dále jen „LesZ“) a zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZOPK“). Posledními dvěma uváděnými a neméně důležitými právními předpisy jsou zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, a zákon

č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Zákon o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů byl uveden úmyslně až jako poslední, neboť, vzhledem k jeho obsahu, se jedná o mitigační právní předpis.

Dalšími právními předpisy veřejného práva jsou zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „TZ“), který vymezuje v hlavě VIII zvláštní části, trestné činy proti životnímu prostředí, jejíž obsahem jsou i protiprávní jednání, která jsou v dlouhodobém měřítku schopna negativním způsobem ovlivnit měnící se klima. Jako demonstrativní výčet lze uvést například § 293 TZ (Poškození a ohrožení životního prostředí), § 294a TZ (poškození vodního zdroje), § 295 TZ (poškození lesa), § 297 TZ (Neoprávněné vypouštění znečišťujících látek). Vedle trestní odpovědnosti je zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, upraven postup ve věci odpovědnosti a řízení o přestupcích, jejichž skutkové podstaty jsou uvedeny v jednotlivých zvláštních právních předpisech uvedených výše.

Vzhledem k výše uvedenému je zcela zjevné, že ochrana životního prostředí je v prostředí ČR upravena celou řadou právních předpisů. Z tohoto důvodu budou z výše uvedeného výčtu vybrány právní předpisy, které budou v následujících řádcích zkoumány se zaměřením zda jejich obsah je dostatečný i z hlediska ochrany klimatu ve vztahu k vybraným adaptačním opatřením.

### 3.3. Průřezové nástroje

#### 3.3.1. Územní plánování

Jedním ze základních průřezových nástrojů adaptace na klimatické změny by mělo být územní plánování, neboť jeho legálně definovaným cílem v ust. § 18 odst. 1 StavZ je: *„vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.“* Rovněž dalším významným cílem územního plánování souvisejícího s ochranou životního prostředí, přičemž lze konstatovat i s adaptací na změny klimatu, je mimo jiné ochrana a rozvoj přírodního bohatství ve veřejném zájmu, kdy chrání krajinu jako podstatnou složku prostředí života lidí.<sup>154</sup> Jedná se tedy o nezastupitelný nástroj veřejné správy pro zajištění vyváženého rozvoje území, jehož součástí, je mimo jiné, i trvalé zjišťování stavu území, stanovování podmínek pro jeho změny a vyhodnocování jejich vlivů.<sup>155</sup>

V ust. § 18 odst. 4 StavZ je definován předmět veřejného zájmu, který územní plánování chrání a nadále rozvíjí. V rámci procesu ochrany a rozvoje *„určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků.“*<sup>156</sup>

V ust. § 18 odst. 5 StavZ je negativní vymezení, respektive pozitivní vymezení vůči životnímu prostředí, které definuje, že v nezastavitelném území mohou být umísťovány pouze stavby, zařízení a jiná opatření, která svým charakterem slouží pouze pro taxativně vymezený okruh působnosti, zejména pro *„zemědělství, lesnictví, vodní hospodářství, těžbu nerostů, pro ochranu přírody a krajiny, pro veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu, přípojky a*

---

<sup>154</sup> Viz § 18 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

<sup>155</sup> Viz str. 78, MAREČEK, Jan, Jiří DOLEŽAL, Vladimíra SEDLÁČKOVÁ, Tomáš SKLENÁŘ, Martin TUNKA a Zdeňka VOBRÁTILOVÁ. *Komentář ke stavebnímu zákonu a předpisy související*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-703-0.

<sup>156</sup> Viz § 18 odst. 4 StavZ.

*účelové komunikace, pro snižování ekologických a přírodních katastrof a pro odstraňování jejich důsledků*<sup>157</sup> a další.

V ust. § 19 odst. 1 StavZ je definováno 15 úkolů územního plánování konkretizujících cíle uvedené v § 18 StavZ, které jsou realizovány prostřednictvím politiky územního rozvoje, zásad územního rozvoje, územních a regulačních plánů.<sup>158</sup> Zásadními úkoly územního plánování pro adaptaci na změny klimatu, které jsou definovány v ust. § 19 odst. 1 písm. c), g) a m) StavZ, jsou: „

- 1) prověřovat a posuzovat potřebu změn v území, veřejný zájem na jejich provedení, jejich přínosy, problémy, rizika s ohledem například na veřejné zdraví, životní prostředí, geologickou stavbu území, vliv na veřejnou infrastrukturu a na její hospodárné využívání,*
- 2) vytvářet v území podmínky pro snižování nebezpečí ekologických a přírodních katastrof a pro odstraňování jejich důsledků, a to především přírodě blízkým způsobem,*
- 3) vytvářet podmínky pro ochranu území podle zvláštních právních předpisů<sup>159</sup> před negativními vlivy záměrů na území a navrhnout kompenzační opatření, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.*<sup>160</sup>

Současně je vhodné uvést, že od 01. 07. 2023 nabude účinnosti zákon č. 283/2021 Sb., *stavební zákon*, který mimo jiné upravuje výklad cílů a úkolů územního plánování. Jako příklad lze uvést rozšíření výčtu úkolů územního plánování o úkol: „*vytvářet a stanovovat podmínky pro snižování nebezpečí v území, zejména před účinky povodní, sucha a extrémních teplot, a pro využívání obnovitelných zdrojů,*“<sup>161</sup> o kterém lze říci že je rovněž adaptačního charakteru.

---

<sup>157</sup> Viz § 18 odst. 5 zákona č. 183/2006 Sb., *o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*.

<sup>158</sup> Viz § 19 zákona č. 183/2006 Sb., *o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*.

<sup>159</sup> Zde je ve StavZ uveden odkaz na demonstrativní výčet právních předpisů mezi kterými je například VodZ, LesZ, ZOPK, ZOZPF a další.

<sup>160</sup> Viz § 19 odst. 1 písm. c), g), m) zákona č. 183/2006 Sb., *o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*.

<sup>161</sup> Viz § 39 písm. k) zákona č. 283/2021 Sb., *stavební zákon*.

Politika územního rozvoje dle ust. § 31 StavZ je zpracovávána ministerstvem<sup>162</sup> pro celé území republiky, kterou schvaluje vláda. Jejím obsahem je ve stanoveném období určení požadavků na konkretizaci úkolů územního plánování v republikovém, přeshraničním a mezinárodním měřítku se zaměřením zejména na udržitelný rozvoj území. Tento dokument je zároveň závazný pro pořizování územně plánovací dokumentace, tedy pro zásady územního rozvoje a územní a regulační plány, a pro rozhodování v území.<sup>163</sup> Jako příklad lze uvést například vymezení v politice územního rozvoje specifické oblasti celorepublikového významu, ve které se projevují aktuální problémy ohrožení území suchem, kódovým označením SOB9. Nahlédnutím do politiky územního rozvoje zjistíme, že ve schématu 3 popsaná specifická oblast pokrývá téměř celé území ČR. Politika územního rozvoje, v souvislosti se suchem, rovněž definuje úkoly pro územní plánování ve vytyčených oblastech, mající adaptační charakter, přičemž odpovědnost za plnění stanovených úkolů byla přenesena na jednotlivé kraje a hlavní město Prahu. Jako příklad uvádím úkol „vytvářet územní podmínky pro rozvoj a údržbu vodohospodářské infrastruktury, pro zabezpečení požadavků na dodávky vody v období nepříznivých hydrologických podmínek, zejm. pro infrastrukturu k zajištění dodávek vody z oblastí s příznivější vodohospodářskou situací, a s ohledem na místní podmínky pro budování nových zejm. povrchových zdrojů vody.“<sup>164</sup>

Zásady územního rozvoje jsou zpracovávány, dle ust. § 5 odst. 3 StavZ v návaznosti na ust. § 7 odst. 4 StavZ, krajským úřadem v přenesené působnosti pro stanovení požadavků uvedených v ust. § 36 StavZ a to pro celé území kraje. Zásady územního rozvoje jsou opatřením obecné povahy<sup>165</sup> a jsou závazné pro vydávání územních a regulačních plánů.<sup>166</sup>

---

<sup>162</sup> Ministerstvem pro místní rozvoj.

<sup>163</sup> Viz § 31 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

<sup>164</sup> Viz str. 40 – 42, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Politika územního rozvoje České republiky (úplné znění závazné od 1. 9. 2021)*. Praha, Brno: 2021. Dostupné z [https://www.mmr.cz/getmedia/408dfd7d-ae56-44a2-a73b-2dea219355d5/Uplne\\_zneni\\_PUR\\_CR\\_zavazne\\_od\\_20210901.pdf.aspx?ext=.pdf](https://www.mmr.cz/getmedia/408dfd7d-ae56-44a2-a73b-2dea219355d5/Uplne_zneni_PUR_CR_zavazne_od_20210901.pdf.aspx?ext=.pdf).

<sup>165</sup> Ve smyslu ust. § 171 – 174 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.

<sup>166</sup> Viz § 36 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Územní plány jsou vydávány, v souladu s ust. § 5 odst. 3 StavZ, dle ust. § 6 odst. 5 StavZ v samostatné působnosti zastupitelstvem obce, které stanovují zejména „*koncepti rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání ..., uspořádání krajiny a koncepti veřejné infrastruktury.*“<sup>167</sup> Územní plán se zpracovává pro celé území obce, popřípadě pro celé území hlavního města Prahy nebo pro celé území vojenského újezdu.<sup>168</sup>

V zásadách územního rozvoje a v územním plánu se například na návrh odpovědného orgánu ochrany přírody vymezují územní systémy ekologické stability,<sup>169</sup> jejichž vytváření je veřejným zájmem a za jejich ochranu jsou odpovědní vlastníci a uživatelé pozemků které tvoří jejich základ.<sup>170</sup>

Regulační plány jsou vydávány buď v přenesené působnosti krajskými úřady<sup>171</sup> nebo zastupitelstvo obce v samostatné působnosti,<sup>172</sup> přičemž stanovují pro konkrétní plochy: „*podrobné podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí.*“<sup>173</sup> Regulační plán se vydává rovněž jako plány předešlé formou opatření obecné povahy.<sup>174</sup>

Náležitosti a obsah zásad územního rozvoje a územních a regulačních plánů stanovuje prováděcí právní předpis, kterým je vyhláška ministerstva pro místní rozvoj č. 500/2006 Sb., o *územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti.*<sup>175</sup>

---

<sup>167</sup> Viz § 43 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

<sup>168</sup> Viz § 43 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

<sup>169</sup> Dle § 3 odst. 1 písm. a) zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je územní systém ekologické stability „*vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu*“

<sup>170</sup> Viz § 4 odst. 1 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

<sup>171</sup> Viz § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

<sup>172</sup> Viz § 6 odst. 5 písm. d) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

<sup>173</sup> Viz § 61 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

<sup>174</sup> Viz § 62 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

<sup>175</sup> Viz přílohy č. 4, 7 a 11 vyhlášky ministerstva pro místní rozvoj č. 500/2006 Sb., o *územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti.*

V souvislosti s výše uvedeným je třeba konstatovat, že za aplikace adaptačních opatření v dané oblasti jsou na regionální a místní úrovni odpovědné v rámci vyhotovování územně plánovací dokumentace orgány obcí a krajů.

### 3.3.2. Posuzování vlivu na životní prostředí

Dalším významným nástrojem zajišťující právní zásadu principu prevence<sup>176</sup> by mělo být posuzování vlivů na životní prostředí jako celku, které je právně vymezeno v ZPV. V ust. § 1 ZPV je definován předmět citovaného právního předpisu jako nástroj „*posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví a postup fyzických osob, právnických osob, správních orgánů a územních samosprávných celků při tomto posuzování.*“<sup>177</sup> Předmět právní úpravy ZPV samotné posuzování dělí do dvou hlavních rovin. První rovinou je posuzování záměrů na životní prostředí (§ 4 a následující ZPV), označované pod zkratkou EIA,<sup>178</sup> kterého se užívá v rozhodovacím řízení o realizaci konkrétních záměrů. Druhou rovinu tvoří posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (§ 10a a následující ZPV), označované pod zkratkou SEA,<sup>179</sup> kterého se užívá na strategické úrovni při sestavování a schvalování koncepcí vztahujících se k životnímu prostředí.<sup>180</sup>

Velmi významným je svým obsahem rovněž ust. § 2 ZPV, které stanovuje rozsah předmětného posuzování. V rámci ZPV se tedy posuzují: „*vlivy na obyvatelstvo a veřejné zdraví a vlivy na životní prostředí, zahrnující vlivy na živočichy a rostliny, ekosystémy, biologickou rozmanitost, půdu, vodu, ovzduší,*

---

<sup>176</sup> Princip prevence spočívá ve vyhodnocování lidské činnosti ještě před její realizací, čímž se má zabránit k nenávratnému poškození životního prostředí, činit opatření k omezení nebo zabránění takového poškození. (viz. str. 52, DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-338-7.)

<sup>177</sup> Viz § 1 odst. 1 zákon č. 100/2001 Sb., *o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivu na životní prostředí)*.

<sup>178</sup> Z anglického názvu Environmental Impact Assessment.

<sup>179</sup> Z anglického názvu Strategic Environmental Assessment.

<sup>180</sup> Viz str. XXI, DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-183-5.

*klima a krajinu<sup>181</sup>, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní dědictví, vymezené zvláštními právními předpisy a na jejich vzájemné působení a souvislosti.*<sup>182</sup> Je zde přímo uveden faktor klimatu jako jednoho z vlivů na veřejné zdraví a životní prostředí, které je třeba ať již v rámci EIA nebo SEA posuzovat. V případě SEA u politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace je stanoven zvláštní postup podle StavZ ve spojení s ust. § 10i ZPV.

V ust. § 10a ZPV je stanoven okruh koncepcí, které se dle SEA musí posuzovat a zároveň je uveden i okruh koncepcí které jsou z předmětného posuzování vyloučeny.<sup>183</sup> Koncepcemi na které se SEA vztahuje jsou mimo jiné „*zpracovávání v oblasti zemědělství, lesního hospodářství, myslivosti, rybářství, nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami, energetiky, průmyslu, dopravy, odpadového hospodářství, telekomunikací, cestovního ruchu, územního plánování, regionálního rozvoje a životního prostředí včetně ochrany přírody, a koncepce u kterých podle stanoviska orgánu ochrany přírody nelze vyloučit významný vliv na předmět ochrany ...*“.<sup>184</sup> Pro zjištění zda předmětná koncepce, uvedená v ust. § 10a odst. 1 písm. b) a c) ZPV, podléhá posuzování dle SEA slouží institut, dle ust. § 10d ZPV, kterým je zjišťovací řízení. Pokud se v rámci zjišťovacího řízení zjistí, že koncepce nepodléhá ust. § 10d odst. 3 ZPV, je povinností příslušného úřadu uvedení důvodů, v rámci závěru, proč předmětná koncepce nepodléhá SEA.<sup>185</sup> Úřad, který realizoval zjišťovací řízení, zašle závěr řízení dotčeným orgánům státní správy a samosprávy, přičemž závěr obligatorně zveřejní rovněž dle ust. § 16 ZPV.<sup>186</sup> V rámci ust. § 16 odst. 1 ZPV je

---

<sup>181</sup> Zde je důležité uvést novelizační zákon č. 326/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, který zpřesnil obsah posuzování s ohledem na klima – viz příloha č. 4 citovaného zákona.

<sup>182</sup> Viz § 2 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivu na životní prostředí).

<sup>183</sup> Vyloučeny jsou dle ust. § 10a odst. 4 pod písm. a) – c) ZPV „*koncepce pouze pro účely obrany státu; pro případ mimořádné události, při kterém došlo k závažnému a bezprostřednímu ohrožení životního prostředí, zdraví, bezpečnosti nebo majetku osob; finanční a rozpočtové koncepce.*“

<sup>184</sup> Viz § 10a odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivu na životní prostředí).

<sup>185</sup> Viz § 10d odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivu na životní prostředí).

<sup>186</sup> Viz § 10d odst. 5 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivu na životní prostředí).

pro zveřejňování koncepcí a závěrů zřízen veřejně přístupný Informační systém SEA.<sup>187</sup>

V rámci SEA byla posouzena Adaptační strategie ČR s doporučujícím stanoviskem. Rovněž byly zjišťujícímu řízení podrobovány i Nová adaptační strategie, včetně dílčích městských či místních adaptačních strategií. Z nahlédnutí do předmětného systému bylo zjištěno, že, po provedených zjišťovacích řízeních dle ust. § 10d ZPV, předmětné adaptační strategie nepodléhají dalšímu posouzení dle uvedeného právního předpisu.

### 3.4. Adaptační opatření

V rámci této kapitoly bude provedena analýza vybraných legislativních adaptačních opatření a úkolů definovaných NAP a Novým NAP v souvislosti s platnou právní úpravou ochrany jednotlivých složek životního prostředí a jejich vlastního zhodnocení včetně návrhů *de lege ferenda*.

Analýzou příloh zmíněných implementačních dokumentů bylo zjištěno, že NAP, v návaznosti na jeho vyhodnocení, definoval, z celkového počtu 350 adaptačních úkolů, 42 úkolů legislativního charakteru (myšleny jsou úkoly čistě legislativní a smíšené), z nichž 5 nebylo splněno a 4 nesplněny po termínu. Procentuálním vyjádřením (zaokrouhleném na celá čísla) zjistíme, že z celkové počtu legislativních úkolů nebylo při vyhodnocení NAP splněno 21 %. Podobně ambiciózně postupoval zpracovatel i u Nového NAP, v rámci kterého definoval celkem 322 úkolů, z nichž 46 úkolů je legislativního charakteru (vymezeno analogicky jako u NAP).

Vzhledem ke skutečnosti, že Nový NAP dělí jednotlivá adaptační opatření s jejich úkoly do 5 základních specifických cílů, které jsou všechny spojeny s vodním režimem, a 1 průřezového cíle, bude následná analýza vybraných adaptačních opatření uskutečněna v následujících podkapitolách vztahujících se k dominantním předmětům ochrany jednotlivých složek životního prostředí. Tento postup byl zvolen, aby nedocházelo k tzv. „akvatizaci“ celé problematiky adaptace.

---

<sup>187</sup> Informační systém SEA [online]. Dostupný z: <https://portal.cenia.cz/eiasea/view/sea100pur?lang=cs>. Použito dne 20. 02. 2022.

### 3.4.1. Voda

V souvislosti s adaptací na změnu klimatu, bude v práci věnován prostor základnímu právnímu předpisu k ochraně podzemních a povrchových vod, kterým je VodZ, v kontextu novelizačního zákona č. 544/2020 Sb.<sup>188</sup>, označovaným také jako tzv. „suchá novela“.

Přijetím novelizačního zákona č. 544/2020 Sb., s účinností od 1. února 2021, byl splněn adaptační úkol NAP formulovaný jako *„Zpracovat novelu vodního zákona s ohledem na zvládání sucha.“*<sup>189</sup> Tento novelizační zákon hned v ust. § 1 odst. 1 VodZ modifikoval účel tohoto zákona, kdy doplnil za „... povrchové a podzemní vody,“ doplněk *„jako ohrožené a nenahraditelné složky životního prostředí a přírodní zdroje,“* a za slova „... vodních zdrojů“ vložil slova *„, pro zachování vodních zdrojů a předejití stavu nedostatku vody.“* Tímto zákonodárce chtěl zcela zřejmě zdůraznit významnost a nezastupitelnost vody jako jednoho ze základních zdrojů veškerého života na Zemi.

Nejrozsáhlejší úpravou VodZ bylo ale vložení nové Hlavy X, konkrétně ust. § 87a – 87m VodZ, která upravuje problematiku zvládání sucha a nedostatku vody.

V ust. § 87a odst. 1 VodZ je sucho vymezeno následujícím způsobem: *„Suchem se pro účely této hlavy rozumí hydrologické sucho jako výkyv hydrologického cyklu, který vzniká zejména v důsledku deficitu srážek a projevuje se poklesem průtoků ve vodních tocích a hladiny podzemních vod.“* A v ust. § 87a odst. 2 VodZ byl vymezen stav nedostatku vody jako: *„dočasný stav s možným dopadem na základní lidské potřeby, hospodářskou činnost a životní prostředí, kdy v důsledku sucha požadavky na užívání vod převyšují dostupné zdroje vod, a je nezbytné omezovat hospodaření s vodou a provádět další opatření.“* Pro zvládání stavu sucha a stavu nedostatku vody se pořizuje pro celé

---

<sup>188</sup> Zákon č. 544/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

<sup>189</sup> Viz str. 12 Přílohy č. 1, Národní akční plán adaptace na změnu klimatu: Implementační dokument Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2015). Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni\\_akcni\\_plan\\_zmena\\_klimatu/\\$FILE/OEOK-NAP\\_cely\\_20170127.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu/$FILE/OEOK-NAP_cely_20170127.pdf). Použito dne 24. 02. 2022.

území ČR a pro území krajů příslušná plánovací dokumentace.<sup>190</sup> Rovněž se dle § 87e VodZ ustanovují orgány pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody, kterými jsou vodoprávní úřad a ústřední nebo krajská komise pro sucho.<sup>191</sup> V souvislosti se stavem nedostatku vody bylo ústřední nebo krajské komisi pro sucho přiznáno oprávnění, dle § 87k odst. 1 písm. a) – h) VodZ, k vydání rozhodnutí nebo opatření obecné povahy na dobu nezbytně nutnou spočívající s nakládáním povrchovými a podzemními vodami. Konkrétně:

- a) úprava, omezení nebo zakázání obecného nakládání s povrchovými vodami bez náhrady,
- b) úprava, omezení nebo zákaz povolení nakládání s vodami bez náhrady,
- c) omezení užívání pitné vody z vodovodu pro veřejnou potřebu,
- d) uložení vlastníkovu vodního díla mimořádnou manipulací na vodním díle nad rámec schváleného manipulačního řádu,
- e) nařízení vlastníkovu technického zařízení, sloužícího pro odběr ze záložního zdroje vody, jeho zprovoznění, pokud je to technicky možné tak, aby bylo možné tento záložní zdroj vody využít,
- f) upravení minimálního zůstatkového průtoku nebo minimální hladiny podzemních vod stanovené v povolení k nakládání s vodami, nebo stanovení minimálního zůstatkového průtoku nebo minimální hladiny podzemních vod,
- g) nařízení vlastníkovu potřebného vodohospodářského zařízení jeho zprovoznění a poskytnutí k řešení stavu nedostatku vody, pokud je to technicky možné, nebo
- h) nařízení mimořádného sledování množství a jakosti vod.<sup>192</sup>

Novým ustanovením § 115a VodZ byl rovněž upraven postup při vydávání opatření obecné povahy v případech uvedených v ust. § 6 odst. 4, § 87k a § 109

---

<sup>190</sup> Viz § 87b zákona č. 254/2001 Sb., o vodách.

<sup>191</sup> Viz § 87e odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách.

<sup>192</sup> Viz § 87k odst. 1 písm. a) – h), zákona č. 254/2001 Sb., o vodách.

odst. 1 VodZ, přičemž je VodZ v postavení zvláštního zákona a tedy se ustanovení o opatřeních obecné povahy neužije dle SŘ.

Novelizační zákon č. 544/2020 Sb. neupravil pouze věci uvedené, ale věnoval se i například problematice vymezení nového pojmu vodní linie (§ 2 odst. 13, 14 VodZ), měření množství vody (§ 10 odst. 1 VodZ), odstraňování vodních děl za účelem obnovy přirozených koryt drobných vodních toků (§ 15c VodZ), jakožto jednoho z nástrojů pro zadržování vody, respektive zpomalování jejího odtoku z území, a dalším.

Novelizační zákon č. 544/2020 Sb., který byl přijat jako adaptační opatření, nelze hodnotit jinak než jako pozitivní přínos, neboť do doby přijetí tohoto novelizačního zákona, nebylo sucho nijak právně definováno a dále rozpracovááno. Vzhledem k tomu, že sucho bylo identifikováno jako jedním z hlavních projevů změn klimatu pro ČR, byl tento krok nutností.

### 3.4.2. Les

Lesní porosty<sup>193</sup> s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa<sup>194</sup> (dále jen „lesy“) jsou v prostředí ČR chráněny LesZ, který stanovuje *„předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národní bohatství, tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí, pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm.“*<sup>195</sup> Ochrana lesa je dále rozváděna řadou prováděcích právních předpisů vztahující se

---

<sup>193</sup> Dle § 2 písm. c) LesZ se jedná o „stromy a keře lesních dřevin, které v daných podmínkách plní funkce lesa“.

<sup>194</sup> Dle § 3 odst. 1 LesZ se jedná o „

a) pozemky s lesními porosty a plochy, na nichž byly lesní porosty odstraněny za účelem obnovy, lesní průseky a nezpevněné lesní cesty, nejsou-li širší než 4 m, a pozemky, na nichž byly lesní porosty dočasně odstraněny na základě rozhodnutí orgánu státní správy lesů podle § 13 odst. 1 tohoto zákona (dále jen „lesní pozemky“),

b) zpevněné lesní cesty, drobné vodní plochy, ostatní plochy, pozemky nad horní hranicí dřevinné vegetace (hole), s výjimkou pozemků zastavěných a jejich příjezdních komunikací, a lesní pastviny a políčka pro zvěř, pokud nejsou součástí zemědělského půdního fondu) a jestliže s lesem souvisejí nebo slouží lesnímu hospodářství (dále jen „jiné pozemky“). U těchto pozemků může orgán státní správy lesů nařídít označení jejich příslušnosti k pozemkům určeným k plnění funkcí lesa.“

<sup>195</sup> Viz § 1, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon).

k LesZ a rovněž souvisejícími právními předpisy včetně jejich prováděcích vyhlášek.<sup>196</sup>

Základním obecným institutem ochrany lesů, stanoveným LesZ, je tzv. kategorizace lesů. V ust. § 6 LesZ je stanoveno, že lesy se dělí na lesy ochranné, lesy zvláštního určení a lesy hospodářské. Lesy jsou dle tohoto výčtu rozděleny v souvislosti s funkcí, kterou plní.

Do první kategorie lesů ochranných jsou, orgánem státní správy lesů<sup>197</sup> na základě návrhu vlastníka nebo z vlastní iniciativy, zařazovány: „

- a) *lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích (sutě, kamenná moře, prudké svahy, strže, nestabilizované náplavy a písky, rašeliniště, odvaly a výsypky apod.),*
- b) *vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy na exponovaných hřebenech,*
- c) *lesy v klečovém lesním vegetačním stupni.*<sup>198</sup>

Druhou kategorií jsou lesy zvláštního určení. Lesy zvláštního určení jsou ze zákona *ex lege* lesy, které nejsou lesy ochrannými a zároveň jsou „

- a) *v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně,*
- b) *v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod,*
- c) *na území národních parků a národních přírodních rezervací.*<sup>199</sup>

Fakultativně mohou být do kategorie lesů zvláštního určení, orgánem státní správy lesů<sup>200</sup> na základě návrhu vlastníka nebo z vlastní iniciativy, zařazeny i lesy, „*u kterých veřejný zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukční funkcí lesa je*

---

<sup>196</sup> Viz str. 192 – 194, JANČÁŘOVÁ, Ilona a kolektiv. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-8041-6.

<sup>197</sup> Kterým je dle § 48a odst. 1 písm. a) LesZ krajský úřad.

<sup>198</sup> Viz § 7 odst. 1, zákona č. 289/1995 Sb., *o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon)*.

<sup>199</sup> Viz § 8 odst. 1, zákona č. 289/1995 Sb., *o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon)*.

<sup>200</sup> Kterým je dle § 48a odst. 1 písm. a) LesZ krajský úřad.

*nadřazen funkcím produkčním.*<sup>201</sup> Následně je v ust. § 8 odst. 2 LesZ pod písmeny a – h uveden demonstrativní výčet takovýchto funkcí. Pro předmět práce uvádím funkci pod písmenem e) *se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodochrannou, klimatickou nebo krajinotvornou*, a bod písmenem h) *v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření*.

Třetí kategorií jsou lesy hospodářské, které jsou vymezeny v ust. § 9 LesZ jako lesy, které nejsou v kategorii ochranných a ani zvláštního určení. Hospodářské lesy, jak správně poznamenal Městský soud (dále jen „MS“) v Praze, jsou právním negativním vymezením ve vztahu k lesům ochranným a lesům zvláštního určení na základě jejich účelu, neboť tyto plní jinou než hospodářskou funkci.<sup>202</sup>

V souvislosti s výše uvedeným se tedy jeví jako neúčelný například legislativní adaptační úkol, stanovený Novým NAP, pojmenovaný jako *Zajistit účelové lesní hospodářství v ochranných pásmech vodních zdrojů a v CHOPAV, aby nemohlo dojít k ohrožení vydatnosti vodního zdroje (např. plošným kácením lesa nebo nevhodnou technologií těžby nad jímacím územím)*, neboť postačí využít institutu obecné ochrany lesů a nevytvářet speciální ustanovení nebo jiné právní předpisy. Konkrétně zařazením takových lesů například do kategorie zvláštního určení, pro které, dle ust. § 36 LesZ, „*lze přijmout opatření odchýlná od některých ustanovení tohoto zákona, zejména pokud jde o velikost nebo přiřazování holích sečí*.“ Vlastník je následně dle ust. § 36 odst. 2 v ochranných lesích povinen hospodařit tak, aby byly zejména zajištěny funkce které ochranný les plní. Rovněž vlastník lesa zvláštního určení musí dle ust. § 36 odst. 3 strpět omezení v hospodaření v těchto lesích.

### **3.4.3. Příroda a krajina**

V souvislosti s ochranou přírody a krajiny a s vybranými legislativními adaptačními úkoly, stanovených NAP a Novým NAP, bude v této kapitole převážně věnován prostor dvěma institutům obecné ochrany zakotvených

---

<sup>201</sup> Viz § 8 odst. 2, zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon).

<sup>202</sup> Rozsudek MS v Praze, ze dne 17. září 2021, č. j. 10A 110/2020 – 54.

v ZOPK. Těmito instituty je obecná ochrana významných krajinných prvků a dřevin rostoucích mimo les.

Významným krajinným prvkem (dále jen „VKP“), dle ust. § 3 odst. 1 písm. b) ZOPK, je *„ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utvářející její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability“*<sup>203</sup>. VKP jsou dle ust. § 4 odst. 2 ZOPK chráněny před poškozováním a ničením, přičemž totožné ustanovení určuje postup v případě potencionálního zásahu do VKP. V ust. § 3 odst. 1 písm. b) ZOPK jsou uvedeny taxativně *ex lege* ustanovené VKP, kterými jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Zákon rovněž připouští fakultativní rozšíření VKP o další prvky přírody tzv. registrací, dle ust. § 6 ZOPK orgánem ochrany přírody<sup>204</sup> (dále jen „OOP“), a uvádí demonstrativní vyčet možných registrovatelných prvku – *„mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy, cenné plochy porostů sídelních útvaru včetně historických zahrad a parků.“*<sup>205</sup> K postupu registrace VKP dle § 6 odst. 1 ZOPK vydalo MŽP metodickou instrukci.<sup>206</sup>

Výskyt dřevin v urbanizované i volné krajině má pozitivní vliv na klimatické podmínky, zejména v ovlivňování tepelné bilance a relativní vzdušné vlhkosti, kterým se více věnuje například Kolařík<sup>207</sup>. Ochrana dřevin rostoucích mimo les<sup>208</sup> (dále jen „dřevina“) je definována v ust. § 7 a § 8 ZOPK a vychází z principů péče, zákazu poškozování a ničení a zákazu kácení bez povolení pokud zákon nestanoví jinak.<sup>209</sup> Pokud ZOPK nestanoví jinak lze dřevinu

---

<sup>203</sup> Ekologickou stabilitu je v § 4 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí definována jako *„schopnost ekosystému vyrovnávat změny způsobené vnějšími činiteli a zachovávat přirozené vlastnosti a funkce.“*

<sup>204</sup> OOP ve věci registrace VKP, dle § 6 odst. 1 ZOPK, jsou dle § 76 odst. 2 písm. a) ZOPK pověřené obecní úřady.

<sup>205</sup> Viz § 3 odst. 1 písm. b), zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

<sup>206</sup> Ministerstvo životního prostředí. *Metodická instrukce odboru obecné ochrany přírody a krajiny MŽP k registraci významných krajinných prvků*. Věstník MŽP, ročník XIII, částka 7, červenec 2013.

<sup>207</sup> Viz str. 78 – 82, KOLAŘÍK, Jaroslav. *Péče o dřeviny rostoucí mimo les*. 1. díl. 2. dopl. vyd. Vlašim: ČSOP Vlašim, 2003. Metodika Českého svazu ochránců přírody, č. 5. ISBN 80-86327-36-1.

<sup>208</sup> dřevina rostoucí mimo les je dle § 3 odst. 1 písm. i) ZOPK *„strom či keř rostoucí jednotlivě i ve skupinách ve volné krajině i v sídelních útvarech na pozemcích mimo lesní půdní fond.“*

<sup>209</sup> Viz § 8, zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

pokácet jen na základě povolení OOP (popřípadě stavebního úřadu<sup>210</sup>) a to pouze ze závažného důvodu po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřeviny.<sup>211</sup> Zvláštním ustanovením k dřevinám je § 9 ZOPK, který definuje náhradní výsadbu a její podmínky, přičemž se jedná o fakultativní nápravné opatření pro udržení dřevin v krajině. Povinnost náhradní výsadby přitom může být uložena dle ust. § 9 odst. 1 ZOPK pouze při rozhodnutí o povolení kácení dřevin. Ochrana dřevin je dále rozpracovávána ve vyhlášce č. 189/2013 Sb., o *ochraně dřevin a povolování jejich kácení*.<sup>212</sup>

V souvislosti s výše uvedenými obecnými režimy ochrany vybraných prvků přírody a krajiny budou zhodnoceny vybraná adaptační opatření stanovené v Novém NAP vztahujících se k předmětným režimům ochrany.

První dva adaptační úkoly Nový NAP definuje následovně 1) *Novelou zákona o ochraně ZPF (ZOZPF) nastavit podmínky pro ponechání a tvorbu vybraných krajinných prvků sloužících k ochraně půdy v zemědělském půdním fondu bez nutnosti odnímání* a 2) *Navrhnout úpravu legislativních podmínek s cílem zajištění efektivní ochrany mokřadů* jsou zejména svázány s obecnou ochranou přírody a krajiny v režimu ochrany VKP. V případě prvního úkolu je zcela zbytečné v ZOZPF upravovat ochranu krajinných prvků, jejichž efektivní ochrana je již upravena v ZOPK. Zde je hovořeno o VKP *ex lege*, kterým může být například vodní tok, nebo fakultativními VKP jako jsou remízy nebo meze, podléhající registraci dle ust. § 6 ZOPK (viz výše). Stejným fakultativním VKP jsou i mokřady, kterým se věnuje druhý zmiňovaný adaptační úkol. Dle mého názoru není potřeba opět v ZOPK a ZOZPF, stejně jako v LesZ, vytvářet speciality, ale zejména se zaměřit buď na zachování stávající právní úpravy ve spojení s vytvářením motivace vlastníků uvedených krajinných prvků, aby sami registraci iniciovali a rovněž zefektivnit činnost orgánů územní samosprávy, aby na základě vlastních podnětů realizovali registraci fakultativních VKP ve spravované krajině. Druhým možným řešením by mohlo být právní posílení

---

<sup>210</sup> Viz § 8 odst. 6, zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

<sup>211</sup> Viz § 8 odst. 1, zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

<sup>212</sup> Blíže v VANÍČEK, Jan. *Ochrana dřevin rostoucích mimo les z právního pohledu*. Praha, 2019. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze, Fakulta bezpečnostního managementu, Katedra veřejné správy. Vedoucí práce JUDr. Michal Sobotka, Ph.D.

institutu obecné ochrany VKP o rozšíření výčtu VKP *ex lege* o výše uvedené případy.

K režimu ochrany dřevin bych rád zhodnotil tři adaptační úkoly stanovených Novým NAP. Prvním úkolem je *Zakotvit do zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, funkce dřevin ve vztahu ke změně klimatu*. Druhým je úkol *Zakotvit do zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, možnost uložit kompenzaci ekologické újmy i při kácení dřevin v rámci oznamovacího režimu*. Posledním hodnoceným úkolem je *Na základě výsledků výzkumného projektu na oceňování dřevin připravit návrh řešení stanovení poplatku za kácení dřevin při nemožnosti uložení náhradní výsadby*.

V souvislosti s prvním úkolem je nutno podotknout, že legislativní vymezení dřevin ve vztahu k ochraně klimatu je pouze právní estetickou formulací, neboť je známo, že ekologickou funkcí dřevin je pozitivní ovlivňování klimatických podmínek, která je v rámci řízení o povolení ke kácení dřeviny vyhodnocována, což potvrdil i například Krajský soud (dále jen „KS“) v Hradci Králové.<sup>213</sup>

V rámci druhého úkolu je nutné být se samotným hodnocením opatrný. Chápu snahu efektivním způsobem kompenzovat vzniklou ekologickou újmu uložení povinnosti náhradní výsadby. Její uložení je v současné době možné pouze v rámci samostatného správního řízení o povolení ke kácení dřevin, jakož to fakultativní opatření pro náhradu vzniklé ekologické újmy. V případě, že by v rámci ust. § 8 odst. 2 ZOPK bylo, po legislativní změně, možnost zahájit řízení *ex post* nebo v rámci stanovené 15 denní lhůty právo na kácení pozastavit a zahájit správní řízení ve věci uložení kompenzačního opatření, bude nutné důkladně vyhodnotit kdo a kde bude následně povinen realizovat náhradní výsadbu. Toto je uváděno zejména z důvodu, že kácení dřevin dle ust. § 8 odst. 2 ZOPK nerealizuje pouze vlastník dřeviny, ale v určitých případech i jiný subjekt.<sup>214</sup> V případě že po kácení dřevin jiným subjektem bude ukládána

---

<sup>213</sup> Rozsudek KS v Hradci Králové, ze dne 27. října 2021, č. j. 30A 7/2021 – 112.

<sup>214</sup> Blíže v VANÍČEK, Jan. *Ochrana dřevin rostoucích mimo les z právního pohledu*. Praha, 2019. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze, Fakulta bezpečnostního managementu, Katedra veřejné správy. Vedoucí práce JUDr. Michal Sobotka, Ph.D.

povinnost náhradní výsadby vlastníku pokácené dřeviny, mohlo by se jednat o nepřiměřený zásah do jeho vlastnických případně osobních práv.

K třetímu vytipovanému úkolu bych rád nejprve zmínil, že ZOPK již ve svém původním znění, s účinností ode dne 01. 06. 1992, v ust. § 9 odst. 3 ZOPK, stanovuje, v případě neuložení o provedení náhradní výsadby, povinnost zaplacení odvodu do rozpočtu obce, která tyto prostředky použije na zlepšení životního prostředí obce. Současně citované ustanovení ZOPK uvádí, že výši odvodů, jejich podmínky či případné prominutí odvodu stanoví zvláštní zákon. Zmiňovaný zvláštní právní předpis nebyl za dobu téměř třiceti let zákonodárci ČR přijat a jedinou efektivní náhradou ekologické újmy je tedy pouze uložení náhradní výsadby, což potvrdil i KS v Brně.<sup>215</sup> Ve své bakalářské práci<sup>216</sup> jsem v závěru hodnotil jako jedno z negativ v oblasti právní ochrany dřevin absenci zvláštního právního předpisu upravující problematiku odvodu, což jsem následně i odůvodnil. Vzhledem k problematice adaptace ČR na změnu klimatu, ale musím svůj názor předhonorit, neboť v souvislosti s adaptací na změnu klimatu je dle mého současného názoru jedinou efektivní volbou při kácení dřevin obligatorní uložení náhradní výsadby.

---

<sup>215</sup> Rozsudek KS v Brně, ze dne 28. června 2012, č. j. 31A 5/2010 – 83.

<sup>216</sup> VANÍČEK, Jan. *Ochrana dřevin rostoucích mimo les z právního pohledu*. Praha, 2019. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze, Fakulta bezpečnostního managementu, Katedra veřejné správy. Vedoucí práce JUDr. Michal Sobotka, Ph.D.

## Závěr

V rámci práce jsem se snažil důkladně analyzovat vývoj a současný stav ochrany klimatu s akcentem na adaptaci na mezinárodní a unijní úrovni, jakožto nejzákladnějšího a nejvýznamnějšího fundamentu pro utváření podmínek ochrany klimatu a adaptace na změny klimatu v prostředí ČR. Byl proveden rozbor současné právní úpravy ČR v souvislosti s ochranou klimatu a představeny základní strategické dokumenty věnující se adaptaci na klimatické změny včetně jejich implementačních dokumentů. Pro co nejpresnější výsledky analýzy jsem využil širokou škálu odborné literatury v kombinaci s právními prameny. Následně po analýze stavu věci byly vybrané adaptační úkoly adaptačních opatření podrobeny vlastnímu hodnocení ve vztahu k platné právní úpravě, včetně návrhů *de lege ferenda*.

Nejprve jsem se rozhodl shrnout mnou vnímaná pozitiva v oblasti ochrany klimatu a adaptace na změnu klimatu. Jako první pozitivum musím hodnotit vysokou iniciativu mezinárodního společenství, včetně EU, jejichž aktivit se účastní i ČR, k dané problematice. Díky těmto aktivitám se pro ČR vytváří základ pro definování vlastních závazků v oblasti ochrany klimatu a stanovování mitigačních a adaptačních cílů. V samostatném zhodnocení v kapitole 3.4.1. považuji za velký přínos legálního vymezení sucha a stavu nedostatku vody, včetně nástrojů s řešením těchto stavů, zákonem č. 544/2020 Sb., který novelizoval zejména VodZ.

V rámci hodnocení mnou vnímaných nedostatků jsem kritický převážně k definovaným adaptačním opatřením a jejich úkolům Novým NAP, než k samotným právním úpravám jednotlivých složek životního prostředí. Hodnocení bude následně rozděleno dle jednotlivých složek životního prostředí popsaných v kapitolách 3.4.2. a 3.4.3.

V rámci právní ochrany lesů ve vztahu k vytipovanému adaptačnímu opatření je třeba zmínit a doplnit, že ačkoliv zákon připouští zařazení lesů do kategorie zvláštního určení *ex actu*, je zřejmé z hlediska definovaného adaptačního opatření, že k této možnosti posílení ochrany lesů není přistupováno, neboť zde může být značný odpor vlastníků a proto by bylo

vhodnějším řešením zařazením lesů v ochranných pásmech vodních zdrojů a CHOPAV do kategorie lesů zvláštního určení *ex lege*. S přihlédnutím k ekonomickým výdajům, za vyplácení náhrad vlastníkům za omezení v hospodaření lesích zvláštního určení, se ale nabízí otázka, zda v rámci adaptačního opatření v souvislosti s účelovým hospodářstvím v lesích nedonutit vlastníky všech lesů, přičemž by se jednalo o omezení dle čl. 11 odst. 3 Listiny místo čl. 11 odst. 4 Listiny, za jehož aplikaci přísluší náhrada.

V rámci adaptačních opatření souvisejících s právní ochranou přírody a krajiny jsem, ale více kritičtější než k ochraně lesů. Analýzou obecné části ZOPK je zcela zřejmé, že VKP a dřevinám je poskytována v rámci obecné ochrany přírody a krajiny dostatečná ochrana. Je zcela jisté možné, že k registraci fakultativních VKP je stejný odpor jejich vlastníků jako v případě výše uvedené ochrany lesů. Pokud by nebyl nalezen dostatečný a vyvážený motivační faktor, který by přiměl vlastníky a OOP k registraci fakultativních VKP jako jsou například remízy nebo mokřady, je zcela jisté na místě zvážit posílení obecné ochrany VKP o rozšíření jejich výčtů *ex lege* i o další krajinné prvky. Oproti tomuto se striktně vymezují proti tzv. otevírání ZOPK za účelem estetizace právních formulací jako například v právním vymezení funkce dřeviny ve vztahu ke změně klimatu, neboť každé takové tzv. legislativní otevření zákonů sebou nese i rizika jejich oslabení než jejich posílení, přičemž ze samotné podstaty funkce dřevin vyplývá, že zlepšují klimatické podmínky. Adaptační opatření v souvislosti s přijetím zvláštního právního předpisu upravujícího odvody za kácení dřevin, jakožto náhradu vzniklé ekologické újmy, bych v souvislosti s adaptací na změnu klimatu zcela vypustil, neboť jediným správným řešením, je dle mého subjektivního názoru, obligatorní uložení náhradní výsadby.

V rámci závěru bych chtěl zejména uvést, že nejefektivnějším přístupem v rámci legislativních opatření není, dle mého subjektivního názoru, vytváření specialit v právních předpisech, které navíc neupravují danou problematiku, ale v posilování již zavedených a platných nástrojů obecné ochrany a zejména vyššího a efektivnějšího zapojení orgánů územní samosprávy, včetně fyzických a právnických osob a osob fyzicky podnikajících ve využívání institutů obecné ochrany životního prostředí. Bez jejich zapojení nelze docílit úspěšné,

dle Nového NAP, integrované adaptace. Je škoda, že ambice při definování Nového NAP, jak to na mě spíše působí, jsou zaměřena na kvantitu nežli na kvalitu, neboť předmětnou analýzou bylo dokázáno, že předměty vytipovaných legislativních adaptačních opatření jsou v současné době chráněny obecnými nástroji ochrany. Doufám, že při další aktualizaci Adaptační strategie ČR a jejího NAP bude již opravdu přistupováno integrovaným způsobem a nebudou definována adaptační opatření s jejich úkoly, které cílí pouze na konkrétní právní předpisy a nejsou zohledňovány v rámci celého komplexního systému ochrany, který je v prostředí ČR vytvořen.

Vzhledem k výše uvedenému je zcela zřejmé, že ČR má komplexní právní systém ochrany životního prostředí a tedy i ochrany klimatu. Tento systém není sice jednotný a předmět ochrany je tak chráněn řadou jednotlivých, ať již uvedených nebo neuvedených, právních předpisů, včetně jejich prováděcích vyhlášek, ale je plně dostačující pro podmínky ČR a není v souvislosti se změnou klimatu přijímat žádný jiný klimatický zákon na úrovni ČR.

V úplném závěru bych rád uvedl, že v prostředí ČR byla podána dne 21. 04. 2021 spolkem *Klimatická žaloba ČR z.s.* správní žaloba proti vládě ČR, MŽP, Ministerstvu průmyslu a obchodu a Ministerstvu zemědělství, z důvodu neaktivity státu ve věci adaptace a boji proti změně klimatu, jejíž vývoj a aktuální stav je dostupný online z <https://www.klimazaloba.cz/>.

## Seznam použitých zdrojů

### Bibliografie

- *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: 2015. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. ISBN 978-80-7441-005-5.
- DAMOHORSKÝ, Milan a kolektiv. *Mezinárodní právo životního prostředí*. Beroun: Eva Rozkotová - IFEC, 2008. ISBN 978-80-903409-8-5.
- DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-338-7.
- DAMOHORSKÝ, Milan, Alexander PROELSS a Vojtěch STEJSKAL, ed. *Adaptation to climate changes from the perspective of law*. Prague: Faculty of Law, Charles University, Prague, Center of Edition in Eva Rozkotová Publishing House, 2019. ISBN 978-80-87975-73-2.
- DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7552-5.
- FRANCOVÁ, Jana, Jan, SOCHOREK, ed. *Lisabonská smlouva: konsolidovaný text Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy*. Praha: Úřad vlády České republiky, Odbor informování o evropských záležitostech, 2008. ISBN 978-80-87041-38-3.
- HOUGHTON, John Theodore. *Climate change 2001: the scientific basis : contribution of Working Group I to the third assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. New York: Cambridge University Press, 2001. ISBN 0521807670.
- JAKEŠ, Petr a Jan KOZÁK. *Vlny hrůzy: zemětřesení, sopky a tsunami*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-772-5.

- JANČÁŘOVÁ, Ilona a kolektiv. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-8041-6.
- MAREČEK, Jan, Jiří DOLEŽAL, Vladimíra SEDLÁČKOVÁ, Tomáš SKLENÁŘ, Martin TUNKA a Zdeňka VOBRÁTILOVÁ. *Komentář ke stavebnímu zákonu a předpisy související*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-703-0.
- PARRY, M. L. *Climate change 2007: impacts, adaptation and vulnerability : contribution of Working Group II to the fourth assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. New York: Cambridge University Press, 2007. ISBN 978-0521-88010-7.
- VANÍČEK, Jan. *Ochrana dřevin rostoucích mimo les z právního pohledu*. Praha, 2019. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze, Fakulta bezpečnostního managementu, Katedra veřejné správy. Vedoucí práce JUDr. Michal Sobotka, Ph.D.
- WMO Statement on the State of the Global Climate in 2019. WMO-No. 1248. Geneva: World Meteorological Organization, 2020. ISBN 978-92-63-11248-4.

## Internetové odkazy

- BALOUNOVÁ, Eva. *Co přineslo klimatické jednání v Glasgow? [online]*. Dostupné z <https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/class/komentujeme/cop26-glasgow.html>. Použito dne 05. 02. 2022.
- BLINKEN, J. Antony. *The United States Officially Rejoins the Paris Agreement [online]*. Dostupné z <https://www.state.gov/the-united-states-officially-rejoins-the-paris-agreement/>. Použito dne 29. 01. 2022.
- Climate ADAPT. *EU Adaptation Strategy [online]*. Dostupné z <https://climate-adapt.eea.europa.eu/eu-adaptation-policy/strategy>. Použito dne 06. 02. 2022.

- COON, Charli. *Why President Bush Is Right to Abandon the Kyoto Protocol* [online]. Dostupné z <https://www.heritage.org/environment/report/why-president-bush-right-abandon-the-kyoto-protocol>. Použito dne 21. 01. 2022.
- Česká televize. *Do konce století vymře 98 procent kolonií tučňáků císařských. Klimatická změna jim zničí místa, kde žijí* [online]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3350396-do-konce-stoleti-vymre-98-procent-kolonii-tucnaku-cisarskych-klimaticka-zmena-jim-znici>. Použito dne 12. 09. 2021.
- ČHMÚ. *Přehled nejvýznamnějších mezinárodních podkladů* [online]. Dostupné z <https://www.chmi.cz/historicka-data/pocasi/zmena-klimatu/nejvyznamnejsi-mezinarodni-podklady>. Použito dne 19. 01. 2022.
- DeRAFAEL, Roman. *Summary of COP 25: What now for the climate?* [online]. Dostupné z <https://eco-act.com/climate-change/summary-of-cop-25/>. Použito dne 04. 02. 2022.
- *Důsledky změny klimatu* [online]. Dostupné z [https://ec.europa.eu/clima/change/consequences\\_cs](https://ec.europa.eu/clima/change/consequences_cs). Použito dne 09. 11. 2020.
- EUR-Lex. *Glossary of summaries* [online]. Dostupné z [https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/green\\_paper.html?locale=en](https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/green_paper.html?locale=en). Použito dne 06. 02. 2022.
- Evropská komise. *Zelená dohoda pro Evropu: Snaha stát se prvním klimaticky neutrálním kontinentem* [online]. Dostupné z [https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal\\_cs](https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs). Použito dne 05. 02. 2022.
- *Fluorované skleníkové plyny* [online]. Dostupné z <https://www.mzp.cz/cz/fluorovane-sklenikove-plyny>. Použito dne 18. 10. 2020.
- HARRABIN, Roger. *Paris agreement: Trump confirms US will leave climate accord* [online]. Dostupné z <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-50165596>. Použito dne 29. 01. 2022.

- HOLLAN, Jan. *Pojmy vztahující se ke globální změně [online]*. Dostupné z <http://amper.ped.muni.cz/gw/pojmy.html>. Použito dne 18. 08. 2020.
- *Informační systém SEA [online]*. Dostupný z: [https://portal.cenia.cz/eiasea/view/sea100\\_pur?lang=cs](https://portal.cenia.cz/eiasea/view/sea100_pur?lang=cs). Použito dne 20. 02. 2022.
- IPCC. *About the IPCC [online]*. Dostupné z <https://www.ipcc.ch/about/>. Použito dne 19. 01. 2022.
- IPCC. *Library [online]*. Dostupné z <https://www.ipcc.ch/library/>. Použito dne 19. 01. 2022.
- IPCC. *Special report Global warming of 1.5 °C [online]*. Dostupné z <https://www.ipcc.ch/sr15/>. Použito dne 01. 02. 2022.
- McGRATH, Matt, Paul Rincon. *Climate change: Call for 'flexibility' to reach consensus at talks [online]*. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/science-environment-50795294>. Použito dne 02. 02. 2022.
- Ministerstvo vnitra ČR. *Evropská unie [online]*. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-organizace-a-vs-evropska-unie.aspx>. Použito dne 05. 02. 2022.
- Ministerstvo životního prostředí. *Mitigace změny klimatu [online]*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/cz/mitigace\\_zmeny\\_klimatu](https://www.mzp.cz/cz/mitigace_zmeny_klimatu). Použito dne 21. 02. 2022.
- Ministerstvo životního prostředí. *Rámcová úmluva OSN o změně klimatu [online]*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/cz/ramcova\\_umluva\\_osn\\_zmena\\_klimatu](https://www.mzp.cz/cz/ramcova_umluva_osn_zmena_klimatu). Použito dne 19. 01. 2022.
- *New dates agreed for COP26 United Nations Climate Change Conference [online]*. Dostupné z <https://www.gov.uk/government/news/new-dates-agreed-for-cop26-united-nations-climate-change-conference>. Použito dne 05. 02. 2022.
- PRETEL, Jan. *Globální oteplování – strašák nebo fakt? [online]*. Dostupné z <https://slideplayer.cz/slide/2674388/>. Použito dne 15. 10. 2020.

- *Příčiny změny klimatu [online]*. Dostupné z [https://ec.europa.eu/clima/change/causes\\_cs](https://ec.europa.eu/clima/change/causes_cs). Použito dne 16. 10. 2020.
- RITCHIE, Hannah, Max ROSER. *CO<sub>2</sub> and Greenhouse Gas Emissions [online]*. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions>. Použito dne 05. 07. 2021.
- RUDA, Aleš. *Klimatologie a hydrogeografie pro učitele: Multimediální elektronický výukový materiál*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISSN 1802-128X. Dostupné z: [https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/ps14/fyz\\_geogr/web/index.html](https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/ps14/fyz_geogr/web/index.html). Použito dne 14. 10. 2020.
- SCHELLNHUBER, Hans Joachim. *Příčiny a důsledky změny klimatu (CS): Youtube [online]*. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=FkarBWONEQo>. Kanál EUClimateAction. Použito dne 09. 11. 2020.
- SOMANADER, Tanya. *President Obama: The United States Formally Enters the Paris Agreement [online]*. Dostupné z <https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2016/09/03/president-Obama-United-states-formally-enters-Paris-agreement>. Použito dne 29. 01. 2022.
- STACEY, Kevin. *Earth's orbital variations and sea ice synch glacial periods [online]*. Dostupné z <https://phys.org/news/2017-01-earth-orbital-variations-sea-ice.html>. Použito dne 15. 10. 2020.
- SUTTER, John, Lawrence DAVIDSON. *Teen tells climate negotiators they aren't mature enough [online]*. Dostupné z <https://edition.cnn.com/2018/12/16/world/greta-thunberg-cop24/index.html>. Použito dne 01. 02. 2022.
- TRNKA, Miroslav, Zdeněk ŽALUD, Petr HLAVINKA, Lenka BARTOŠOVÁ a kol. *Změny klimatu. Průvodce změnou klimatu [online]*. Dostupné z <https://www.klimatickazmena.cz/cs/vse-o-klimaticke-zmene/pruvodce-zmenou-klimatu/>. Použito dne 16. 10. 2020.
- UNCCC. *COP26: The Glasgow climate pact [online]*. Dostupné z <https://ukcop26.org/wp-content/uploads/2021/11/COP26-Presidency-Outcomes-The-Climate-Pact.pdf>. Použito dne 05. 02. 2022.

- UN. *Status of Ratification of the Convention* [online]. Dostupné z <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-convention/status-of-ratification-on/status-of-ratification-of-the-convention>. Použito dne 19. 01. 2022.
- UN. *Treaty collection* [online]. Dostupné z [https://treaties.un.org/Pages/ViewDetailsIII.aspx?src=IND&mtdsg\\_no=XXVII-7&chapter=27&Temp=mtdsg3&clang=en](https://treaties.un.org/Pages/ViewDetailsIII.aspx?src=IND&mtdsg_no=XXVII-7&chapter=27&Temp=mtdsg3&clang=en). Použito dne 19. 01. 2022.
- UNFCCC. *Canún Climate Change Conference – November 2010* [online]. Dostupné z <https://unfccc.int/process-and-meetings/conferences/past-conferences/cancun-climate-change-conference-november-2010/cancun-climate-change-conference-november-2010-0>. Použito dne 21. 01. 2022.

## Judikatura

- Rozsudek KS v Brně, ze dne 28. června 2012, č. j. 31A 5/2010 – 83.
- Rozsudek KS v Hradci Králové, ze dne 27. října 2021, č. j. 30A 7/2021 – 112.
- Rozsudek MS v Praze, ze dne 17. září 2021, č. j. 10A 110/2020 – 54.

## Právní dokumenty

- Commission of the European communities. *White paper – Adapting to climate change: Towards a European framework for action*. Brusel: 2009. COM(2009) 147/4. Dostupné z [https://ec.europa.eu/health/ph\\_threats/climate/docs/com\\_2009\\_147\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/health/ph_threats/climate/docs/com_2009_147_en.pdf). Použito dne 06. 02. 2022.
- European commission. *An EU Strategy on adaptation to climate change*. Brusel: 2013. COM(2013) 216 final. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/adaptacni\\_strategie\\_eu/\\$FILE/OEOK-EU\\_Adaptation\\_Strategy-20130806.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/adaptacni_strategie_eu/$FILE/OEOK-EU_Adaptation_Strategy-20130806.pdf). Použito dne 06. 02. 2022.
- European commission. *Forging a climate – resilient Europe – the new EU strategy on Adaptation to Climate Change*. Brusel: 2021. COM(2021) 82 final. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal->

[content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0082&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0082&from=EN). Použito dne 06. 02. 2021.

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119, ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („Evropský právní rámec pro klima“).
- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 108/2003 Sb. m. s., o *Vídeňské úmluvě na ochranu ozónové vrstvy přijaté ve Vídni dne 22. března 1985*.
- Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 64/2017 Sb. m. s., o *sjednání Pařížské dohody v Paříži dne 12. prosince 2015*.
- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb. m. s., o *sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu*.
- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 81/2005 Sb. m. s., o *sjednání Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu*.
- UN. *Doha amendment to Kyoto protocol*, Doha, 8 December 2012. C.N.718.2012.TREATIES-XXVII.7.c. Dostupné z <https://treaties.un.org/doc/Publication/CN/2012/CN.718.2012-Eng.pdf>. Použito dne 21. 01. 2022.
- UNFCCC. *Adoption to Paris agreement*. Paris: 2015. FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1 Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>. Použito dne 26. 01. 2022.
- UNFCCC. *Kyoto protocol to the United Nations framework convention on climate change*. Kyoto: 1997. FCCC/CP/1997/L.7/Add.1. Dostupné z <https://unfccc.int/cop4/resource/docs/cop3/l07a01.pdf>. Použito dne 21. 01. 2022.
- UNFCCC. *Preparations for implementation of the Paris Agreement and the first session of Conference of the Parties serving as the meeting of the Paris Agreement*. Bonn: 2017. FCCC/CP/2017/L.13. Dostupné z:

<https://unfccc.int/resource/docs/2017/cop23/eng/l13.pdf>. Použito dne 29.01.2022.

- UNFCCC. *Report of the Conference of the Parties on its first session, held at Berlin from 28 March to 7 April 1995*. Berlin: UNFCCC, 1995. FCCC/CP/1995/7/Add. 1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/cop1/07a01.pdf#page=4>. Použito dne 20. 01. 2022.
- UNFCCC. *Report of the Conference of the Parties on its fifteenth session, held in Copenhagen from 7 to 19 December 2009*. FCCC/CP/2009/11/Add. 1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2009/cop15/eng/11a01.pdf>. Použito dne 21. 01. 2022.
- UNFCCC. *Report of the Conference of the Parties on its sixteenth session, held in Cancun from 29 November to 10 December 2010*. FCCC/CP/2010/7/Add. 1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2010/cop16/eng/07a01.pdf>. Použito dne 21. 01. 2022.
- UNFCCC. *Report of the Conference of the Parties on its twenty-second session, held in Marrakech from 7 to 18 November 2016*. FCCC/CP/2016/10/Add.1. Dostupné z <https://unfccc.int/resource/docs/2016/cop22/eng/10a01.pdf>. Použito dne 29.01.2022.
- UNFCCC. *Report of the Conference of Parties on its twenty-fourth session, held in Katowice from 2 to 15 December 2018*. FCCC/CP/2018/10. Dostupné z <https://unfccc.int/sites/default/files/resource/10.pdf>. Použito dne 01. 02. 2022.
- UNFCCC. *Report of the Conference of the Parties on its twenty-fifth session, held in Madrid from 2 to 15 December 2019*. FCCC/CP/2019/13/Add.1. Dostupné z [https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2019\\_13a01E.pdf](https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2019_13a01E.pdf). Použito dne 02. 02. 2022.
- UNFCCC. *Report of the Green Climate Fund to the Conference of the Parties and guidance to the Green Climate Fund*. FCCC/CP/2021/L.6.

Dostupné z [https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2021\\_L06E.pdf](https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2021_L06E.pdf).

Použito dne 05. 02. 2022.

- UN General Assembly resolution A/RES/43/53, *Protection of global climate for present and future generations of mankind*. Dostupné z <https://undocs.org/en/A/RES/43/53>. Použito dne 19. 01. 2022.
- Unesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., *o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky*.
- Usnesení vlády České republiky č. 480/1999, ze dne 17. května 1999, *k návrhu Strategie ochrany klimatického systému Země v České republice*.
- Usnesení vlády České republiky č. 785/2021, ze dne 13. září 2021, *o aktualizaci Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky a Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu*.
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*.
- Vyhláška ministerstva zahraničních věcí č. 5/1985 Sb., *o Úmluvě o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států*.
- Vyhlášky ministerstva pro místní rozvoj č. 500/2006 Sb., *o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti*.
- WMO. *Declaration of the World climate Conference*. Ženeva: 1979. Dostupné z: [https://library.wmo.int/doc\\_num.php?explnum\\_id=3778](https://library.wmo.int/doc_num.php?explnum_id=3778). Použito dne 19. 01. 2022.
- Zákon č. 100/2001 Sb., *o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivu na životní prostředí)*.
- zákona ČNR č. 114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*.
- Zákon č. 183/2006 Sb., *o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*.

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách.
- Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon.
- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon).
- Zákon č. 326/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí).
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.
- Zákon č. 544/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

## Metodiky a strategie ministerstev a ústředích správních úřadů

- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Politika územního rozvoje České republiky (úplné znění závazné od 1. 9. 2021.* Praha, Brno: 2021. Dostupné z [https://www.mmr.cz/getmedia/408dfd7d-ae56-44a2-a73b-2dea219355d/5/Uplne\\_zneni\\_PUR\\_CR\\_zavazne\\_od\\_20210901.pdf.aspx?ext=.pdf](https://www.mmr.cz/getmedia/408dfd7d-ae56-44a2-a73b-2dea219355d/5/Uplne_zneni_PUR_CR_zavazne_od_20210901.pdf.aspx?ext=.pdf). Použito dne 09. 03. 2022.
- Ministerstvo životního prostředí. *Metodická instrukce odboru obecné ochrany přírody a krajiny MŽP k registraci významných krajinných prvků.* Věstník MŽP, ročník XIII, částka 7, červenec 2013.
- Ministerstvo životního prostředí. *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu: Implementační dokument Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2015).* Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni\\_akcni\\_plan\\_zmena\\_klimatu/\\$FILE/OEO\\_K-NAP\\_cely\\_20170127.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu/$FILE/OEO_K-NAP_cely_20170127.pdf). Použito dne 24. 02. 2022.

- Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR*. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni\\_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf). Použito dne 12. 10. 2021.
- Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021 – 2030*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena\\_klimatu\\_adaptacni\\_strategie/\\$FILE/OEOK\\_Narodni\\_adaptacni\\_strategie-aktualizace\\_20212610.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK_Narodni_adaptacni_strategie-aktualizace_20212610.pdf). Použito dne 25. 02. 2022.
- Ministerstvo životního prostředí. *Vyhodnocení plnění Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni\\_plneni\\_planu\\_klima/\\$FILE/OEOK-vyhodnoceni\\_NAP\\_AZK-20200221.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni_plneni_planu_klima/$FILE/OEOK-vyhodnoceni_NAP_AZK-20200221.pdf). Použito dne 22. 02. 2022.

## Seznam použitých příloh

- Obrázek č. 1 – *Úplný klimatický systém*. Použito z: HOUGHTON, John Theodore. *Climate change 2001: the scientific basis : contribution of Working Group I to the third assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. New York: Cambridge University Press, 2001. ISBN 0521807670. Dostupné z: <https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/03/fig1-1.gif>. Použito dne 02.07.2021.
- Obrázek č. 2 - *Průměrný rozdíl teplot za období 1850 – 2019*. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions>. Použito dne 05. 07. 2021.
- Obrázek č. 3 - *Atmosférická koncentrace CO<sub>2</sub> za období 1899 – 2018*. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions>. Použito dne 05. 07. 2021.

## Seznam použitých zkratek

- Adaptační strategie ČR – Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2015)
- Adaptační strategie EU - Strategii Evropské unie pro přizpůsobení se změně klimatu
- Bílá kniha – Bílá kniha přizpůsobení se změně klimatu: Směrem k evropskému akčnímu rámci
- CH<sub>4</sub> – methan
- CLRTAP – Úmluva o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států
- CO<sub>2</sub> – oxid uhličitý
- COP – Konference smluvních stran
- ČNR – Česká národní rada
- DNC – vnitrostátní stanovené příspěvky
- EIA – posuzování vlivů záměru na životní prostředí
- HFC – fluoruhlovodíky
- IPCC – Mezivládní panel pro změnu klimatu
- Kjótský protokol – Kjótský protokol k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu
- KS – Krajský soud
- Listina - Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky
- Lesy - Lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa

- LesZ – Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon)
- MS – Městský soud
- NAP – Národní akční plán adaptace na změnu klimatu (2017)
- Nová adaptační strategie ČR - Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021 – 2030
- Nová adaptační strategie EU – Utváření Evropy odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu
- Nový NAP - Národní akční plán adaptace na změnu klimatu – 1. aktualizace pro období 2021 – 2025
- N<sub>2</sub>O – oxid dusný
- MŽP- Ministerstvo životního prostředí
- OSN – Organizace spojených národů
- PFC – perfluoruhlovodík
- SEA – posuzování vlivů koncepce na životní prostředí
- SF<sub>6</sub> – fluorid sírový
- SŘ – zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- StavZ – zákon č. 186/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)
- TZ – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- UNFCCC – Rámcová úmluva OSN o změně klimatu
- Ústava ČR – Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- VCPOL – Úmluva o ochraně ozónové vrstvy Země
- VKP – Významný krajinný prvek
- VodZ – Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
- WMO – Světová meteorologická organizace

- Zelená kniha – Zelená kniha přizpůsobení se změně klimatu v Evropě
- ZOPK – Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- ZOZPF - Zákon ČNR č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu
- ZPV – Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí)